

# Seksuelle krænkelse på digitale sociale medier

Retsudviklingen og ansvaret

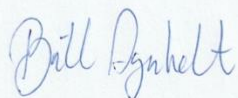
Sexual harassment violations on social media –  
Legal development and liability

Kandidat-specialet Jura  
Af Britt Agnholt  
2. marts 1974  
Anslag: 133.637  
2. juni 2020

Vejleder:  
Sten Schaumburg-Müller  
Bassah Khalaf

## TRO OG LOVEERKLÆRING

*»Det erklæres herved på tro og love, at undertegnede egenhændigt og selvstændigt har udformet denne rapport. Alle citater i teksten er markeret som sådanne, og rapporten eller væsentlige dele af den har ikke tidligere været fremlagt i anden bedømmelsessammenhæng«.*



Britt Agnholt

## Abstract

### *Sexual harassment violations on social media – Legal development and liability*

This paper examines and interprets the content of the Danish Criminal Code paragraphs 264d, 266 and 267 about violation of privacy and honor and paragraph 232 about sexual harassment. These paragraphs are commonly used by the court in criminal cases, where there have been sexual harassment violations on social media platforms. The paragraphs are also used independently of each other in cases about other kinds of violations. These four paragraphs combined with article 8 and 10 in the European Human Rights Convention provide the legal basis of protection of users on social media platforms against online sexual harassment. This paper therefore explains article 8 and 10 in this matter.

In relation to legal development the penalty frame in the paragraphs have been expanded to longer sentences and the language has been changed. The reason for these changes has been the internet users' illegal actions on social media and the internet in general. This paper concludes that better police forces to strengthen the security on the internet, that legislation to regulate the responsibility of digital media platforms and that better opportunities for the effective removal of sexually or pornographically abusive material on the internet are crucial elements in the fight against digital violations.

The European Union has drafted the General Data Protection Regulation (GDPR), which helps victims of sexual offenses having the sexual abusive material removed from the social media platforms and the internet in general. EU also encourages social media platforms to use special filters to detect legal and illegal content. The social media platform Facebook admits to having a responsibility to detect and remove illegal content on their site and has established an *Overside Board* which supervises the content on the site.

This paper concludes that Facebook and other platforms who edits user content is not protected by the E-Commerce Act on consumers in Europe nor by article 14 of the E-Commerce Directive (2000/31) about liability for illegal content on their platforms. However, they are covered by the Danish Criminal Code paragraph 23 about complicity

regarding active actions and passivity. The social platforms have a co-responsibility for the illegal content and criminal behavior on their platforms. Another part that bears a responsibility is the legislature. The legislature must decide on the responsibilities of the social media platforms and make a regulation in the field. The Public Prosecutors Office is responding more quickly to sexual abuse reports on the internet to obtain the most effective removal of the material. And finally, social media users must take responsibility and exercise healthy skepticism when using the social media platforms and parents should take responsibility for their children on the internet.

## INDHOLDSFORTEGNELSE

<b>1. Indledning</b> .....	<b>8</b>
1.1 <i>Specialets emne</i> .....	8
<b>1.2 Problemformulering</b> .....	<b>9</b>
<b>1.3 Begrebsafklaring</b> .....	<b>9</b>
1.3.1 formidlere (mellemmænd) .....	9
1.3.2 Tjenester med brugergenereret indhold.....	9
<b>1.4 Specialets afgrænsning</b> .....	<b>9</b>
1.4.1 <i>litteratur, emrk, EMD</i> .....	9
1.4.2 Udvælgelse af retspraksis.....	10
<b>1.5 Teori og metode</b> .....	<b>10</b>
1.5.1 Retsdogmatisk metode .....	10
1.5.2 <i>Lovfortolkning: Præciserende, indskærende og udvidende fortolkning</i> .....	11
1.5.3 <i>Specialets opbygning</i> .....	12
<b>2. De beskyttede rettigheder, EMRK art 8 og art 10</b> .....	<b>13</b>
2.1 <i>Artikel 8 - Respekt for retten til privatliv</i> .....	13
2.1.1 <i>Statens positive pligter</i> .....	14
2.1.2 Generelt om positive pligter .....	14
2.1.3 Positive pligter og beskyttelse af private Søderman vs. Sverige.....	15
<b>3. Artikel 10, Ytringsfrihed</b> .....	<b>16</b>
3.1 <i>Ytringsfrihedsbegrebet</i> .....	16
3.1.2 Indgreb i retten til ytringsfrihed .....	17
3.1.3 Generelle principper for vurdering af proportionalitet.....	18
<b>4. EU's Charter om grundlæggende rettigheder</b> .....	<b>18</b>
4.1 <i>EUC og EMRK</i> .....	19
<b>5. Det strafferetlige samtykke</b> .....	<b>19</b>
5.1 Stiltiende samtykke .....	20
5.1. Hypotetisk samtykke .....	20
<b>6. Retsgrundlaget for seksuelle krænkelser på digitale sociale medier</b> .....	<b>21</b>
6.1 § 264d – <i>uberettiget videregivelse af oplysninger</i> .....	21
6.1.1 Deliktets placering i straffeloven .....	22
TfK2005.712 .....	22
6.1.2 Definition af ”digitale sexkrænkelser” .....	22
6.1.3 § 264d, 2. led - Hævnpornohjemlen.....	23
U2015.2561H.....	24
Retten i Hjørring dom afsagt 2. februar 2009 .....	24

6.1.4 Sondringen imellem uberettiget videregivelse af billeder og videoklip og en hævnporno-handling.....	25
U2018.567 H .....	26
6.1.5 Sproglig revidering af § 264d, stk. 1 og § 264d, stk. 2 .....	27
6.1.6 ”En bredere offentlighed” .....	29
6.1.7 Samtykke i henhold til § 264d.....	31
<b>7. § 232 Blufærdighedskrænkelser .....</b>	<b>31</b>
7.1 Dynamisk straffebestemmelse.....	31
7.2 § 232 og § 264d .....	31
7.3 Sproglig revidering af § 232.....	33
7.4 Uanstændigt forhold § 232, 1. Led.....	33
U1999.177V – Krænkelser af privatlivets fred og overtrædelse af § 264d.....	34
<b>8. § 266 trusler .....</b>	<b>35</b>
<b>9. § 267 - Ærekrænkelser .....</b>	<b>36</b>
9.1 § 267 – En dynamisk straffebestemmelse .....	36
9.2 Deliktets placering i straffeloven .....	37
9.3 Beskyldninger og ringagtsytringer.....	37
9.4 §269 Sandhedsbevis (straffrihed).....	38
9.5 Ikke Ærekrænkelser hvis fremsætteren er i god tro.....	39
9.6 Udtalelser som ikke er omfattet af § 267 .....	39
9.7 Fremsættelse og udbredelse af ringagtsytringer og beskyldninger .....	39
9.8 § 267 Krav om forsæt.....	40
9.9 Samtykke efter § 267.....	40
TfK 2019.476: .....	41
9.10 § 267 og EMRK artikel 8 og artikel 10.....	41
Lingens mod Østrig, dom af 8. juli 1986 .....	42
9.11 Fortsat kriminalisering af ærekrænkelser.....	43
9.2 <i>Analyse af domme og indsamlet information.....</i>	<i>44</i>
<b>10. Digitale sociale medier .....</b>	<b>49</b>
10.1 Google – håndtering af seksuelt krænkende materiale på platformen .....	50
<b>11. Regulering af de sociale medieplatforme .....</b>	<b>51</b>
11.1 fjernelse af indhold og Ytringsfrihed på sociale medier .....	52
11.2 Ret til sletning (”Retten til at blive glemt” Google Spain).....	53
11.3 Ytringsfrihed på digitale sociale medier .....	53
<b>12. Indsatser fra Digitalt Ansvar, sociale medier og EU .....</b>	<b>54</b>
12.1 EU-kommissionens forslag – automatiske uploadfiltre .....	54
12.2 Facebooks tilsynsråd .....	55
12.3 Digitalt Ansvar .....	55
<b>13. Ansvar på Internettet .....</b>	<b>56</b>
13.1 Mellemandsansvar el. ansvarsfrihed.....	56
13.2 Digitale sociale medier – Retsgrundlag .....	57
13.2.1 Tjenester med brugergeneret indhold EHL §16.....	57

13.2.2 Bortfald af beskyttelsen efter §16 i EHL og artikel 14 i EHD .....	60
13.3 Strfl. § 23 Medvirken .....	60
<b>14. Konklusion og perspektivering.....</b>	<b>61</b>
<b>Litteraturliste med forkortelser.....</b>	<b>65</b>
<b>Artikler.....</b>	<b>66</b>
<b>dommesregister .....</b>	<b>66</b>
<b>Nationale retskilder .....</b>	<b>67</b>
<i>Love.....</i>	67
Forarbejder med forkortelser.....	67
Internationalret .....	67
Besøgte websites .....	67

## 1. INDLEDNING

### 1.1 SPECIALETS EMNE

De digitale sociale medier har introduceret nye kommunikations- og relationsmønstre, og den almindelige analoge samtale mellem mennesker har trange kår i kampen mod likes, kommentarspor, ”PB’er” (private beskeder), e-mojies og Facebook-opdateringer. Igennem de sociale medier deles det gode liv visuelt og verbalt; holdninger og sindsstemning, billeder og videoklip, som bliver delt og spredt vidt omkring med og uden samtykke. En ny tidsalder er kommet, og den er kommet for at blive.

På den ene side formår de digitale sociale medier med begreber som Facebook-venner, Instagram, SnapChat- og YouTube-følgere, at skabe en form for fællesskabsfølelse og en mulighed for digital dialog. Et forum, hvor private kan vise deres tilværelse frem for venner og bekendte. Samtidig benyttes medieplatformen også til indsamlinger til velgørende formål og til oprettelse af hjælpegrupper for mennesker med behov.

På den anden side står den analoge tidsalder, som havde sin storhedstid før Facebook blev grundlagt i 2004. Mennesker mødtes i højere grad end i dag ansigt til ansigt, og kropssprog og mimik var en del af samtalen.

De digitale sociale platforme er sideløbende med ovenstående også fora hvor børn, unge, kvinder og mænd udsætter sig selv og hinanden for ufrivillig seksuel eksponering i form af videregivelse af fotografier af seksuel eller pornografisk karakter, trusler, blufærdighedskrænkelser og ærekrænkelser. Både juridiske forskere, retspraksis, nyhedsmedier og hjælpeorganisationer påpeger de alvorlige psykiske skadevirkninger sådanne krænkelser har på dem det går ud over. Det er en debat, som lovgiver lytter til, og som de også er begyndt at handle på baggrund af.

Hertil kommer, at de sociale platforme også er private virksomheder. Forårsaget af sociale mediers popularitet med tilbud om business-profiler er private virksomheder også tilgængelige her. Som oftest har de sociale online platforme en betydelig rolle at spille i private virksomheders markedsføringsstrategi.

Det er konsekvenserne af de hurtige, tankeløse og ulovlige handlinger og aktiviteter på de sociale medier, der er baggrunden for specialets emne. Spørgsmålet er også hvem der



er ansvarlig for den ulovlige information, der deles og spredes på de sociale medieplatforme. Overvejelserne har ledt til følgende problemformulering:

## 1.2 PROBLEMFOMULERING

*I hvilket omfang er seksuelle krænkelse, freds- og ærekrænkelser og seksualforbrydelser strafbare på digitale sociale medier, og hvem er i givet fald ansvarlige?*

## 1.3 BEGREBSAFKLARING

### 1.3.1 FORMIDLERE (MELLEMMÆND)

Mellemmænd kan både være fysiske og juridiske personer, men er som oftest juridiske personer, der stiller tjenester til rådighed, som gør det muligt for internetbrugere at udveksle information. "Mellemand" dækker over forskellige tjenester. Der er 5 typer af mellemmænd: transmissionstjenester, teknisk hosting, fildelingstjenester, linking samt tjenester med brugergenereret indhold, som er digitale sociale medier.

Ifalder mellemanden ikke ansvar efter anden lovgivning, er det culpereglen, der finder anvendelse.

### 1.3.2 TJENESTER MED BRUGERGENERERET INDHOLD

Tjenester med brugergenereret indhold er platforme, hvor det er brugeren selv, der uploader indholdet. Til gengæld får brugeren mulighed for at etablere kontakt med andre, som også benytter platformen. Eksempler på sådanne tjenester er Facebook, YouTube, Instagram og e-Bay. På de hjemlige breddegrader kan nævnes *dba.dk* og *Gul og Gratis*.<sup>2</sup>

## 1.4 SPECIALETS AFGRÆNSNING

### 1.4.1 LITTERATUR, EMRK, EMD

Den juridiske litteratur rangerer ikke som en primær retskilde, men som en retskilde med betydning for løsningen af juridiske problemstillinger. Juridiske forskere har på baggrund af retspraksis fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol (EMD)

foretaget analyser af Den Europæiske Menneskerettighedskonventions (EMRK) artikel 8 og 10. Det er denne viden, der danner grundlaget for analysen af bestemmelserne artikel 8 og 10 i EMRK.

Den Europæisk Unions Charter om grundlæggende rettigheder (EUC) er den europæiske pendant til EMRK. EUC artikel 7 og 11 svarer til henholdsvis artikel 8 og 10 i EMRK i såvel forståelsen som indhold og omfang. Fokus er derfor lagt på en præsentation af EUC og sameksistensen imellem EMRK og EUC hvad angår retten til beskyttelse af sit privatliv og sin ytringsfrihed.

EMRK-domstolspraksis og praksis fra EU-domstolen er ikke undersøgt selvstændigt i specialet.

---

#### 1.4.2 UDVÆLGELSE AF RETSPRAKSIS

Retspraksis omfatter både byrets-, landsrets- og Højesteretsdomme. Der er tale om lovovertrædelser i henhold til delikterne §§ 232, 264d, § 266 og 267 i strfl. Retspraksis er domstolenes fortolkning af gældende ret på baggrund af faktuelle oplysninger og konkrete omstændigheder. Praksis er derfor et redskab til at besvare af specialets problemformulering.

Straffesager om seksuelle krænkelse involverer i nogle tilfælde godtgørelse for tort, jf. erstatningsansvarsloven (EAL) § 26. Derfor er der enkelte afgørelser, som er anket med henblik på en forhøjelse af godtgørelsen.

Praksis fra Den Europæiske Unions Domstol (EUD) er ligeledes inddraget med henblik på at fastslå en retsstilling. Der er tale om Google AdWords-dommen, eBay-sagen, Google Spain-dommen og Lingers vs. Østrig. Og endelig YouTube/Google vs. Viacom som er afsagt af en *amerikansk* domstol.

De anvendte domme er tilgængelige på henholdsvis Karnov Groupe online, EUR-Lex og HUDOC.

---

### 1.5 TEORI OG METODE

---

#### 1.5.1 RETSDOGMATISK METODE

Specialet anvender den retsdogmatisk metode i analysen af gældende ret, og er funderet på den juridiske metode. Den primære kilde til undersøgelsen af specialets emne er loven, dens forarbejder og domstolspraksis. Både fra nationale domstole som fra EUD og EMRK. Specialet har særligt fokus på straffeloven (strfl), E-handelsloven (EHL) og E-handelsdirektivet (EHD, litteratur og artikelmateriale, samt information hentet på internettet, herunder podcast-udsendelser og i det omfang, det er relevant og muligt, også statistisk materiale.

#### 1.5.2 LOVFORTOLKNING: PRÆCISERENDE, INDSKRÆRENDE OG UDVIDENDE FORTOLKNING

Der er tale om tre lovfortolkningsprincipper. De er ikke forbeholdt strafferetlig fortolkning, men er en del af den juridiske metode: Den *præciserende* fortolkning, som forholder sig til ordlydens naturlige grænse og hverken udvider eller indskrænker deliktets anvendelsesområdet, og den *indskrænkende* fortolkning, hvor elementer, der er dækket af ordlyden holdes uden for anvendelsesområdet, fordi det af domstolene vurderes, at det ikke er hensigten at straffpålægge en given handling, selv om den ud fra ordlyden er omfattet af bestemmelsen.<sup>1</sup> Og endelig den *udvidende* fortolkningsmetode, som tolker udover den naturlige sproglige forståelse af bestemmelsen. I modsætning til de øvrige har denne en udfyldende funktion.<sup>2</sup> Lovteksten skal altid læses i sammenhæng med de forhold, hvorunder den skal fungere. Formålet med strafferetlig lovfortolkning er at indkredse og fastslå bestemmelsens mening og rækkevidde. Hertil er ordlydsfortolkning det centrale udgangspunkt, også selv om strafbestemmelser typisk er enten korfattede eller åbne i deres formulering. Udover strafbestemmelsens ordlyd er der yderligere to faktorer, som i væsentligt omfang bidrager til fortolkningen og fastlæggelsen af bestemmelsens meningsindhold. Den ene er deliktets *forarbejder*. Den andet er den *retspraksis*, som har udmøntet sig med afsæt i bestemmelsen. Retspraksis er betydningsfuld, fordi den er resultatet af domstolenes fortolkning og anvendelse af loven på baggrund af vedtagne regler. Hertil kommer, at ret ikke skabes af Regeringen og Folketinget egenhændigt, men også igennem sædvaner, forholdets natur og

<sup>1</sup> Ibid. s.100 U1963.1029 V (16-årig dreng frifundet for brugstyveri af sin fars bil) Dommen er derfor med som eksempel på indskrænkende lovfortolkning.

<sup>2</sup> Blume, Peter. 2016. *Retssystemet og juridisk metode*. DJØF/Jurist- og Økonomforbundets Forlag

præjudikater.<sup>3</sup> Den uskrevne ret kan ikke operere på egen hånd, men i samspil med loven og retspraksis. Ift. bekæmpelsen af digitale seksuelle krænkelser har retspraksis en stor rolle at spille; problemstillingen er relativt ny, både som samfundsmæssig problemstilling og som juridisk problemstilling, og derfor får domstolenes afgørelser en særlig betydning. Præjudikater har, som i andre juridiske discipliner, stor betydning for bl.a. strafudmåling.<sup>4</sup>

### 1.5.3 SPECIALETS OPBYGNING

*Første del* er en redegørelse og fortolkning af EMRK artikel 8 og artikel 10. EUC er en del af EU-retten, og EU-retten er en del af dansk ret. Afsnittet foretager derfor en redegørelse for EUC, og for forholdet mellem EUC og EMRK på området ytringsfrihed og ret til privatliv. *Anden del* er en redegørelse og analyse af det strafferetlige samtykke. *Tredje del* omhandler straffelovens regler om freds- og ærekrænkelser og seksualforbrydelsen blufærdighedskrænkelser. Der foretages en redegørelse og fortolkning af delikternes gerningsindhold. Formålet med analysen er at fastlægge hvad der er strafbart i henhold til bestemmelserne, og samtidig skabe et overblik over udviklingen og retsudviklingen på området for seksuelle krænkelser og fred- og ærekrænkelser. Herefter bliver dommene analyseret med henblik på at undersøge, hvilke momenter domstolene vægter og lægger til grund i seksuelle krænkelssager. *Fjerde del* er en introduktion til Facebook, Instagram, YouTube og SnapChat. Platformene er centrale ift. seksuelle krænkelser. Dernæst præsenteres Googles håndtering af seksuelt krænkende materiale på internettet. *Femte del* omhandler regulering af de sociale medier. Først behandles Danmarks stillingtagen til de sociale mediers ansvar for ulovligt indhold på de sociale medier, herefter ytringsfriheden på sociale medier og fjernelse af indhold på internettet med inddragelse af Google Spain-dommen om retten til at få oplysninger slettet. *Sjette del* viser initiativer fra EU, Digitalt Ansvar og sociale medier, som i dette tilfælde er Facebook. Facebooks tilsynsråd og Digitalt Ansvar med anbefalinger til indsats mod seksuelle krænkelser på de sociale medier og internettet. *Syvende del* behandler ansvaret på internettet. I denne del fortolkes og analyseres lovgrundlaget for de digitale sociale medier, dvs. reglerne for

<sup>3</sup> RRR s.298-306

<sup>4</sup> KMT alm. del s.90, 97

tjenester med brugergeneret indhold, som er EHD artikel 14 og EHL § 16 med inddragelse af GoogleAdWords-dommen og eBay-sagen samt YouTube/ Google vs. Viacom. Der er endvidere fokus på ansvar for medvirken i strfl. § 23 for fysiske personer og juridiske personer efter strfl. § 23, herunder straf ved passivitet. *Ottende del* er analyse og diskussion af specialets materiale. *Niende del* er konklusionen og perspektivering

## 2. DE BESKYTTEDE RETTIGHEDER, EMRK ART 8 OG ART 10

### 2.1 ARTIKEL 8 - RESPEKT FOR RETTEN TIL PRIVATLIV

Efter artikel 8 i EMRK har alle ret til respekt for sit privatliv. Det er imidlertid ikke muligt at give en klar og entydig beskrivelse af hvad begrebet ”privatliv” indeholder, men i litteraturen er der enighed om at begrebet skal fortolkes bredt, og at et indgreb ”retten til privatliv” skal have en vis intensitet før det kan anerkendes som et indgreb, der er omfattet af artikel 8.5 Indgrebet kan endvidere omfatte en persons *fysiske og psykiske* integritet. Ret til respekt for privatliv omfatter både en persons *fysiske og sociale* identitet. Retten til privatliv har til hensigt at muliggøre en udvikling af det enkelte individs personlighed ift. andre mennesker.<sup>6</sup>

Seksuelle aktiviteter og seksuel orientering er som udgangspunkt omfattet af retten til privatliv. Det samme er og *politiets registrering og opbevaring* af oplysninger om en person, såsom navn og adresse. Videoptagelser, opbevaring af et fotografi af en person, og offentliggørelse af et foto kan ligeledes være omfattet af retten til et privatliv. Begrundelsen er, at et fotografi potentielt kan indeholde meget personlige og intime oplysninger om den eller de personer, der er afbilledet.

Ret til *beskyttelse* af eget billede er også omfattet af artikel 8. Begrundelsen er også her, at et fotografi formidler oplysninger personen, som kan være forbeholdt privatlivet. Et billede er personligt i den forstand, at det kan anvendes til at opspore den pågældende person på billedet. Ved anvendelse af billedbehandlingsapplikationer som Photoshop CC kan fotografiet manipuleres og misbruges på forskellig vis. Enhver bør

<sup>5</sup> EMRKP s.773

<sup>6</sup> EMRKP s. 773 Har en person givet samtykke til indgrebet, er der i udgangspunktet ikke tale om et indgreb

derfor have ret til at kontrollere brugen af eget billede. En ret der inkluderer muligheden for at nægte offentliggørelse.<sup>7</sup> Ved vurderingen af om en offentliggørelse af et billede af en person betragtes som et indgreb i den pågældendes privatliv vægtes følgende momenter: hvordan er fotografiet *tilvejebragt*, foreligger der *samtykke*, og hvad har *formålet* med offentliggørelsen været samt hvor *grænseoverskridende* oplevelsen er for vedkommende.<sup>8</sup> Ret til privatliv omfatter også billeder som *ikke* er offentliggjort eller afleveret til andre. Endvidere vil beskyttelse mod *misbrug* af eget billede være omfattet.

Begrebet privatliv omfatter tillige individets ret til selvbestemmelse. Det er ensbetydende med, at personer i et vist omfang kan udføre aktiviteter, der kan være fysisk eller psykisk skadelige for den pågældende.<sup>9</sup>

### 2.1.1 STATENS POSITIVE PLIGTER

#### 2.1.2 GENERELT OM POSITIVE PLIGTER

Hovedformålet med artikel 8 er at beskytte individer imod uberettigede indgreb i de beskyttede rettigheder efter EMRK fra offentlige myndigheder. Domstolen har fortolket en række konventionsbestemmelser så de også pålægger staten positive pligter. Det gælder også for artikel 8. Positive pligter er en del af den effektive beskyttelse af individets rettigheder. For at kunne sikre respekten for individets rettigheder, kan staten være forpligtet til at træffe specifikke foranstaltninger. Ved vurderingen af om staten har en positiv pligt, foretages der en afvejning af samfundsinteresser over for hensynet til individets interesser. Staterne har i denne sammenhæng en ganske vid skønsmargin. Selv om staten har en positiv forpligtigelse til at beskytte individets rettigheder, kan det ikke resultere i at staten pålægges uforholdsmæssig store byrder. Domstolen har udtalt, at ved vurderingen af om der ift. en positiv pligt er foretaget en rimelig afvejning, kan de hensyn der er nævnt i artikel 8, stk. 2 have betydning. Det er staten der afgør hvilke foranstaltninger, der skal anvendes for at opfylde en positiv pligt. Spørgsmål vedr. statens positive forpligtigelser er navnlig relevant i situationer, hvor årsagen er en handling eller undladelse, begået eller undladt over for en privat fysisk eller juridisk

<sup>7</sup> EMRKP s.774-775

<sup>8</sup> EMRKP s.775-776

<sup>9</sup> EMRKP s.773-777

person. I så fald er det relevant at overveje, om staten er ansvarlig pga. dens manglende opfyldelse af en positiv forpligtigelse. Spørgsmålet om statens positive pligter er endvidere navnlig relevant i tilfælde, hvor det centrale er, at staten har afvist at foretage bestemte handlinger fremsat af en klager, dvs. statens undladelse ift. klager.<sup>10</sup> Indhold og omfang af statens positive pligter ift. artikel 8 vil afhænge af den konkrete sag. Resultatet kan derfor variere afhængig af sagsområde. Ved vurderingen vægtes det, om der er tale om fundamentale værdier eller væsentlige aspekter af privatlivet. Domstolen har sluttet, at der er positive pligter i tilfælde, hvor der er *direkte og umiddelbar* forbindelse mellem de ønskede foranstaltninger og vedkommendes privatliv.

---

### 2.1.3 POSITIVE PLIGTER OG BESKYTTELSE AF PRIVATE SÖDERMAN VS. SVERIGE

Staten har en positiv pligt til at sikre et effektivt retssystem. Et sådant omfatter lovgivning, håndhævende myndigheder og domstolskontrol. Formålet er at sikre private en effektiv beskyttelse af deres ret til respekt for deres privatliv. Staten kan desuden have en positiv forpligtigelse over for individet til at påbegynde efterforskning i anledning af en *rimelig begrundet påstand om krænkelse* udøvet af private eller myndigheder. Staten har tillige en positiv pligt til at yde beskyttelse til private imod fysiske overgreb fra andre private. Hvilke foranstaltninger der skal iværksættes, for at sikre respekt for privatliv, er en beslutning der er overdraget til staten. Staten har ikke i den forbindelse pligt til at indføre straffebestemmelser. I *Söderman*<sup>11</sup> havde en bonusfar i al hemmelighed filmet en 14-årig pige, imens hun tog brusebad. Pigen opdagede det skjulte kamera og pigens mor havde brændt filmen. I en efterfølgende straffesag blev stedfaren frikendt, idet det i Sverige ikke var kriminaliseret at filme en person uden samtykke. Som følge af stedfarens frifindelse kunne pigen ikke tilkendes godtgørelse. Sagen blev forelagt EMD som fastslog, at der var tale om en krænkelse af den 14-årige piges ret til respekt for privatliv efter artikel 8. Sverige havde, som følge af utilstrækkelige lovgivning, ikke levet op til sin positive forpligtigelse om at beskytte pigens ret til respekt for sit privatliv.<sup>12</sup>

<sup>10</sup> EMRKP s.796-797

<sup>11</sup> *Söderman mod Sverige* no. 5786/08 12.nov 2013

<sup>12</sup> RJE s.221

Staten kan have pligt til at sikre regler der giver mulighed for identificering og retsforfølgelse af personer der krænker andre på internettet, herunder også gøre det muligt at pålægge *internetudbydere* at oplyse brugeridentiteten på internetbrugere der krænker andre brugere.<sup>13</sup>

Staten har endvidere pligt til at sikre, at lovgivningen beskytter imod blufærdighedskrænkelse. Gerningsmanden er sikret ret til en retfærdig rettergang efter EMRK artikel 6. Forurettede har ret til respekt for sit privatliv efter artikel 8. Begge rettigheder nyder konventionens beskyttelse og det er statens ansvar at sikre den.<sup>14</sup>

Staten kan have en positiv pligt til at beskytte private mod optagelse, anvendelse og offentliggørelse af billeder eller videoer optaget med skjult kamera eller på anden måde uden viden og samtykke.

Staten har en positiv pligt til at beskytte en persons ære og omdømme, og til at beskytte individet imod uretmæssig videregivelse af oplysninger om private forhold. Hvad enten det omhandler fotos, ærekrænkende udtalelser eller uberettiget videregivelse af private informationer om andres forhold, skal der foretages en vurdering af hensynet til *ytringsfriheden* overfor retten til *respekt for privatliv*. Vurdering der skal foretages, er den samme uafhængigt af, om sagen vurderes ift. artikel 8, fordi den her vurderes ift. ”den omtalte”, og artikel 10, som vurderes ift. pressen eller ”den ytrende”.

### 3. ARTIKEL 10, YTRINGSFRIHED

#### 3.1 YTRINGSFRIHEDSBEGREBET

Artikel 10 sikrer ret til ytringsfrihed.” Af bestemmelsen fremgår at denne ret handler om meningsfrihed og frihed til at modtage eller meddele oplysninger, ”information” eller tanker. Både ”oplysninger” og ”tanker,” er beskyttet af retten til at ytre sig. Ytringsfrihed omhandler det at formidle oplysninger og tanker igennem tale og på skrift, uanset om der er tale om faktisk information eller vurderinger.<sup>15</sup> Ytringsfrihed

<sup>13</sup> K.U mod Finland dom af 2.12 2008 §40-51 En person oprettede en profil på et datingsite, hvor en 12-årig dreng søgte seksuel kontakt med mænd.

<sup>14</sup> EMRKP. s.800-801

<sup>15</sup> EMRKP s.971



omfatter også formidling af information, tanker og idéer igennem nonverbal adfærd og aktiviteter. Når det skal vurderes hvorvidt en given adfærd er omfattet af ytringsfrihedsbegrebet, er *hensigten med handlingen eller aktiviteten* central.<sup>16</sup> Retten til ytringsfrihed omfatter også ytringers indhold, og måden udtalelsen formidles eller modtages på. Formidlingen af budskabet kan ske igennem alle medier; f.eks. via internettets digitale sociale medier. Artikel 10 beskytter i et vist omfang meninger, idéer og information der er egnet til at fornærme, provokere eller forstyrre, men ikke alle ytringer er beskyttet af EMRK artikel 10. Fornærmende tale har som sit primære formål at støde modtageren, således, at der ikke er tale om formidling af oplysninger eller tanker i konventionens forstand, og i så fald vil udtalelserne slet ikke være beskyttet af artikel 10, jf. EMRK artikel 17.

---

### 3.1.2 INDGREB I RETTEN TIL YTRINGSFRIHED

Retten til ytringsfrihed er ikke en absolut rettighed. Ordensmagten har bemyndigelse til at fortage indgreb i rettigheden. Indgreb i ytringsfriheden forudsætter at betingelserne i artikel 10, stk. 2 er opfyldt, dvs. at der er krav om *lovhjemmel, legitimt formål og proportionalitet*. Der er flere måder at gribe ind i ytringsfriheden på. Det være sig som et *forudgående* indgreb eller et *efterfølgende* indgreb.<sup>17</sup> Et forudgående indgreb kan være blokering af internetadgangen, eller blokering af adgangen til specifikke websites. Et ”efterfølgende indgreb” er betegnelsen for negative konsekvenser som følge af at benytte retten til at ytre sig. For at der kan være tale om et indgreb i ytringsfriheden er det en forudsætning, at der er en sammenhæng mellem indgrebet og retten til ytringsfrihed. Indimellem kan en foranstaltning være et indgreb overfor den, der fremsætter en ytring, såvel som for den, der formidler den. Det skyldes at formidleren stiller en platform til rådighed, hvorved formidleren medvirker til at muliggøre ytringen f.eks. de sociale medieplatforme. På den måde kan en nyheds-/webportal være ansvarlig for indholdet på websitet, både offentliggjorte artikler og eventuelle kommentarer skrevet af private brugere. I dommen *Delfi mod Esland* <sup>18</sup> blev et nyhedswebsite dømt

<sup>16</sup> EMRKP s.971

<sup>17</sup> EMRKP s. 973

<sup>18</sup> *Delfi vs. Esland* dom af 16.6 2015 §§110-119

for truende og ærekrænkende kommentarer, som læsere havde skrevet, som en reaktion på en artikel på sitet.<sup>19</sup>

### 3.1.3 GENERELLE PRINCIPPER FOR VURDERING AF PROPORTIONALITET

Et indgreb i retten til ytringsfrihed udgør en krænkelse, medmindre det kan retfærdiggøres. Hvis betingelserne i artikel 10, stk.2 er opfyldt dvs. der er lovhjemmel, indgrebet tjener et legitimt formål og det er proportionalt, vil der ikke være tale om en krænkelse.<sup>20</sup> Retten til ytringsfrihed udgør et af de grundlæggende elementer i et demokratisk samfunds mulighed for udvikling. Indgrebet i ytringsfriheden skal være *nødvendigt i et demokratisk samfund*. Medlemsstaterne er tildelt en skønsmargin ved vurdering af om der er et sådant behov. De nationale domstoles skønsmargin er imidlertid underlagt Domstolens overvågning og kontrol med såvel de nationale retsregler, som de relevante afgørelser. Domstolen har således kompetencen til at afgøre om en begrænsning i ytringsfriheden er forenelig med retten til ytringsfrihed efter EMRK artikel 10.<sup>21</sup>

Ved udøvelsen af sin kontrolbeføjelse vurderer Domstolen indgrebet ift. den enkelte sag og sagens konkrete omstændigheder, herunder: Hvad blev der sagt? Hvordan blev det sagt? Og i hvilken sammenhæng blev det sagt? Domstolen skal vurdere, om indgrebet er proportionelt ift. det forfulgte legitime formål, og om de nationale myndigheders argumenter ift. at retfærdiggøre indgrebet er relevante og tilstrækkelige. Domstolen vurderer om de nationale myndigheder har benyttet standarder, som er i overensstemmelse med principperne i artikel 10, og om afgørelserne truffet af de nationale myndigheder er funderet på en fyldestgørende bedømmelse af de centrale og faktiske omstændigheder.<sup>22</sup>

## 4. EU'S CHARTER OM GRUNDLÆGGENDE RETTIGHEDER

EUC's formål er at synliggøre EU-rettens grundlæggende rettigheder. Da EUC blev vedtaget i 2000 var det ikke tanken, at Charteret ni år senere skulle stå som en del af

<sup>19</sup> EMRKP s.976

<sup>20</sup> Ibid. s.979

<sup>21</sup> EMRKP s.980

<sup>22</sup> Ibid s.980

EU's primære ret; vedtaget på traktatniveau med dertilhørende bindende virkning, jf. TEU artikel 6.<sup>23</sup> Formålet med at give EUC retlig bindende virkning var at tydeliggøre rettighederne som en del af EU-retten. Den retlige binding medfører at medlemslande og EU-institutionerne skal respektere subjektive rettigheder i EUC, jf. artikel 51, stk. 1.<sup>24</sup>

#### 4.1 EUC OG EMRK

EUC og EMRK beskytter begge to menneskerettigheder med en positiv pligt til at sikre borgernes rettigheder. EUC artikel 7 svare til EMRK artikel 8 og artikel 11 i EUC svare til EMRK artikel 10 med den forskel, at EUC artikel 11 omfatter alle ytringer, hvor EMRK ikke beskytter ytringer der karakteriseres som fornærmende tale og ej heller ytringer som forhindre konstruktiv meningsudveksling.

Domstolsafgørelser ved nationale domstole skal fortolkes EU-konformt

En stabil retstilstand skal etableres ved, at den fornødne sammenhæng imellem EUC og EMRK sikres, jf. EUC artikel 52, stk. 3. Såfremt rettighederne i EUC er samstemmende med de rettigheder, der i forvejen beskyttes af EMRK, har bestemmelserne den samme indholdsmæssige betydning, rækkevidde og begrænsninger. Retspraksis fra EMD og EUD udgør en væsentlig faktor i forbindelse med fastlæggelsen af betydningen og omfanget af de beskyttede rettigheder i EUC og EMRK. EU har forpligtet sig til at tilbyde et højere beskyttelsesniveau, og sikre en mere omfattende beskyttelse end EMRK. Beskyttelsen efter EUC aldrig må være lavere end efter EMRK.<sup>25</sup>

#### 5. DET STRAFFERETLIGE SAMTYKKE

Freds- og ærekrænkelser er forbrydelser, der er kriminaliseret af hensyn til at beskytte enkeltpersoner mod krænkelser, og samtykket har afgørende betydning for om der er begået en kriminel handling eller ikke. Der findes tre former for samtykke: *udtrykkeligt samtykke*, *stiltiende samtykke* og *hypotetisk samtykke*. Som følge af deres grundstruktur

<sup>23</sup> Ibid. s.41

<sup>24</sup> Ibid. s.45

<sup>25</sup> KMT EUC s.581og Sag C-465/07 Elgafaji

antages det, at de skaber størst risiko for misforståelser som kan føre til en overtrædelse af strfl. § 264d.

---

## 5.1 STILTIENDE SAMTYKKE

Et stiltiende samtykke kan beskrives som et samtykke, der udspringer fra den person, der accepterer en handling, foretaget af en anden. Passivitet og accepterende adfærd præger i høj grad denne type samtykke. Netop den løse struktur bevirker at samtykket let kan skabe misforståelser. Et misforstået stiltiende samtykke bliver i forbindelse med strafansvar et spørgsmål om, hvorvidt der var fortsæt, eventuelt en faktisk vildfarelse.<sup>26</sup> I litteraturen drøftes karakteren af *samtykkekravet* i straffelovens § 264d og der er udbredt enighed om, at samtykket også kan være afgivet stiltiende eller indirekte.<sup>27</sup>

---

### 5.1. HYPOTETISK SAMTYKKE

Det hypotetiske samtykke repræsenterer en situation, hvor der ikke er givet udtrykkeligt samtykke, ej heller stiltiende. Den handlende er overbevist om, at han eller hun ville få et ja, hvis modparten blev spurgt. Det hypotetiske samtykke er relevant og interessant i strafferetlig henseende, idet samtykket udelukkende er funderet på en forudgående antagelse om, hvad den handlendes modpart vil sige til dette eller hint; ikke på et egentligt samtykke. Modsat det stiltiende samtykke, har den anden part ikke haft lejlighed til at tage personlig stilling.

Er der tale om en situation, hvor det hypotetiske samtykke kan være relevant, er det problematisk at "samtykket" reelt ikke er afgivet, og at den handlendes forsæt ikke kan knyttes til en positiv tilkendegivelse fra modparten. Viser det sig, at den handlende havde ret i, at modparten ville samtykke, hvis vedkommende blev spurgt, betyder det ikke, at den efterfølgende billigelse og samtykke får strafferetlig betydning.<sup>28</sup>

Udfordringen ift. det hypotetiske samtykke er, at det grundlæggende er vanskeligt at modbevise. Gorm Toftegaard Nielsen giver først udtryk for, at en accept af det hypotetiske samtykke vil være en glidebane, bl.a. fordi det nærmest er umuligt at modbevise. Han afviser imidlertid ikke dets anvendelse i strafferetten. Mange

<sup>26</sup> Ibid. s.85

<sup>27</sup> TNG s.155 og WK s.155

<sup>28</sup> DSS s.93

mennesker handler, uden at være bevidst om det, ud fra et hypotetisk samtykke; Gorm Toftegaard Niensens synspunkt møder støtte i retspraksis.<sup>29</sup> Det er ikke fundet retspraksis vedr. anvendelse af det hypotetiske samtykke i krænkelsessager på de digitale sociale medier. Udgangspunktet for det hypotetiske samtykke er, at det ikke har diskulperende virkning, fordi der ikke forligger et egentligt og velovervejet samtykke. En antagelse bør ikke kunne resultere i straffrihed.<sup>30</sup> Den overordnede afstandstagen er i sin natur ikke absolut. Der er praktiske eksempler på, at det hypotetiske samtykke er praktisk nødvendigt, f.eks. hvis den handlende ikke kan nå, eller ikke har mulighed for at indhente samtykke, og derfor handler i tiltro til, at han eller hun vil få det på et senere tidspunkt. En form for *negotium gestio – betragtning*.<sup>31</sup> Særligt i krænkelsessager bør man være ekstra varsom med at anvende det hypotetiske samtykke, da det vil være meget beklageligt hvis en gerningsmand kan blive straffri for en forbrydelse alene fordi han troede, at han måtte videregende den seksuelt krænkende video.

## 6. RETSGRUNDLAGET FOR SEKSUELLE KRÆNKELSER PÅ DIGITALE SOCIALE MEDIER

Straffeloven gælder i Danmark. Det ændrer sig ikke selv om forbrydelsen sker på de digitale sociale medier. Tekst, lyd og fotografier samt videooptagelser som er tilgængelig for alle her i Danmark via internettet, kan straffes efter dansk ret, jf. strfl. § 9a, hvor det fremgår, at det er uden betydning om upload el.lign. foretages under andre jurisdiktioner.

Dette afsnit er en analyse og fortolkning af §§ 232, 264d, 266, 267 og dermed også forbrydelserne der ligger bag.

### 6.1 § 264D – UBERETTIGET VIDEREGIVELSE AF OPLYSNINGER

<sup>29</sup> TFK2006.70 V (brugstyveri) U1965.620 TNG s.155-157

<sup>30</sup> DSS s. 92, WK s.155

<sup>31</sup> DSS s.93-97, WK s.159 Negotium gestio er beskrivelsen af situationer hvor en person uden forudgående aftale handler i en andens interesse i forventning om at dette er i sin orden.

For at der kan være tale om en fredskrænkelser efter §264d skal den eller de afbillede eller filmede personer kunne identificeres. §264d omfatter også uberettiget videregivelse af meddelelser.

Strfl § 264d er en dynamisk strafbestemmelse på den måde, at domstolene tilpasser indholdet i begrebet ”*private forhold*” sådan, at det til hver en tid er i overensstemmelse med samfundsudviklingen.

---

#### 6.1.1 DELIKTETS PLACERING I STRAFFELOVEN

§ 264d’s placering i loven er i høj grad et udtryk for hvem det er eller hvad det er lovgivningsmagten ønsker at beskytte.<sup>32</sup> Det er således ikke en tilfældig beslutning at deliktet er placeret i strfl. kapitel 27 om freds- og ærekrænkelser. Placeringen medfører, at § 264d er underlagt betinget offentlig påtale, jf. strfl § 275, stk. 2. § 264d anvendes selv om den forurettede er unavngiven. jf. i den forbindelse TFK2005.712.

---

#### TFK2005.712

To tiltalte havde gjort sig skyldige i overtrædelse af straffelovens § 232 og § 264d, idet de under navne som Liderlige Mette på ofir.dk chatlinje gav udtryk for at en kvinde, som de ikke kendte, ønskede sex med forskellige mænd. De tiltalte videregav i flere tilfælde den forurettedes telefonnummer, hvorefter fremmede mænd kontaktede kvinden for at lave en aftale. Byretten fastsatte straffen til ti dages fængsel. Landsretten bemærkede, at de tiltalte nærmere havde handlet i tankeløshed end med en egentlig skadehensigt. Landsretten tillagde det betydning, at kvindens telefonnummer alene var anvendt til chat på internettet og ikke var lagt ud på et åbent website. Sammenholdt med de positive personlige oplysninger omkring de tiltalte fandt landsretten det forsvarligt at gøre straffen på ti dages fængsel betinget med en prøvetid på 1 år. Dommen blev afgivet med dissens.

---

#### 6.1.2 DEFINITION AF ”DIGITALE SEXKRÆNKELSER”

Før 1. januar 2019 fandtes der ikke en officiel definition af begrebet ”*digitale sexkrænkelser*”; hverken i retspraksis eller i strfl. Det kan ikke afvises at fraværet af en fælles betegnelse skyldtes, at seksuelle krænkelser på online sociale medier var, og er en ny juridisk problemstilling som man, også som lovgiver, skulle erkende som en reel

<sup>32</sup> TGN s.49, WK s.68-70

problemstilling, der ikke forsvandt af sig selv. Den manglende definition medførte, at der forekom sproglige variationer i måden hvorpå denne type krænkelser blev defineret. Det tætteste man kom på en definition var Straffelovrådets udtalelse i kommissionsbetænkningen fra 2017; rådet udtaler her, at begrebet omhandler *en situation, hvor der forgår en uberettiget udveksling af seksuelt eller pornografisk krænkende fotografier eller videooptagelser af personer, og at videregivelsen sker via sociale medieplatforme* som f.eks. SnapChat, Facebook og/eller Facebook Messenger.<sup>33</sup> Det er også denne definition Rigsadvokaten lægger til grund.<sup>34</sup>

Ved vurderingen af hvornår der er tale om et nøgenbillede er det afgørende, om kvindens kønsdel eller bryster er synlige. Ved et bekræftende svar bliver det afgørende, hvor meget der kan ses af kvindens nøgne krop. Det er således ikke alle nøgenbilleder, der har den alvor der skal til, for at være omfattet af § 264d.<sup>35</sup> Hvad der imidlertid må være åbenbart er, at afgørelserne truffet på baggrund af sådanne parametre vil være påvirket af hvem, der har beslutningskompetencen i den enkelte sag. Subjektive vurderinger kan føre til vilkårlighed, som kan medføre en uensartet retspraksis. Derfor er det afgørende, at de vurderingsmomenter der anvendes, er objektive.

---

### 6.1.3 § 264D, 2. LED - HÆVNPORNOHJEMLLEN

Overskriften til dette afsnit skal understrege, at der er forskel på i hvilke situationer bestemmelsens to led anvendes. 2. led anvendes i grove sager, hvor det delte materiale er omfattende og spredt på internettet, inklusiv digitale sociale medier, og hvor der er flere forurettede involveret, fotografierne og videoerne kan være manipulerede, hvorved de skaber en falsk virkelighed hvori forurettede f.eks. fremstår som pornomodel; ofte er der et hævnmotiv.<sup>36</sup>

[...] ”billeder af den pågældende under omstændigheder, der åbenbart kan forlanges unddraget en bredere offentlighed.” [...] Den bredt formulerede hjemmel medfører, at retspraksis og juridiske forskeres resultater får stor betydning for afgrænsningen af

<sup>33</sup> LFF 2017- 12-06 nr. 115 pkt. 2.2.1.2, 2017 1563 om freds –og ærekrænkelser pkt. 2.5.1.3. s. 32

<sup>34</sup> Cirkulære af 1.1 2019 nr.954 afsnittet ”Digitale Sexkrænkelser”

<sup>35</sup> KBET 2017 nr.1563 pkt. 2.5.1.3. s.33, LFF 2017- 12-06 nr. 115. og 2018-10-03 nr.20 s.11

<sup>36</sup> KBET 2017 1563 pkt. 2.5.1.3 s. 32

bestemmelsens gerningsindhold. Billede- og videomanipulation som deles uden samtykke er et yderligere eksempel på en situation, der falder ind under § 264d, 2. led.<sup>37</sup> Der henvises til dommene nedenfor U2015.2561H og 2. februar 2009 ved Retten i Hjørring.

---

#### U2015.2561H

(jf. Østre Landsrets dom Tfk.2013.627Ø dømt for overtrædelsen af strfl. § 232, § 235 og § 264d)

Ankesagen for Højesteret angik størrelsen på tortgodtgørelsen til forurettede.

En mand havde uberettiget skaffet sig adgang til en teenagepiges Facebook-billeder og uploadet dem til websitet cumonprintedpics.com, hvor han fik de andre brugere til at manipulere billederne således, at de fremstod som groft pornografiske. Højesteret udtalte, at tortgodtgørelsen skulle fastsættes under hensyn til *krænkelsernes grovhed, karakteren af mandens handlinger og omstændighederne i øvrigt*. Højesteret lagde vægt på, at manden havde skaffet sig adgang til pigens Facebookprofil under falsk forehavende, og at han herefter havde kopieret et betydeligt antal almindelige fotografier af hende, som hun havde liggende på sin profil. Disse fotografier havde han efterfølgende, uden sløring og med navns nævnelse, uploadet til cumonprintedpics.com med det formål bl.a. at manipulere fotografierne, således, at pigen på flere billeder fremstod som en pornomodel der deltog i hård porno. Det var ikke muligt at se, at der var tale om manipulationer. I den forbindelse omtalte tiltalte hende i ydmygende vendinger, og opfordrede andre brugere til at gøre det samme. Pigen var mindreårig da hændelsen fandt sted og oplevelsen påvirkede hende psykisk i et omfang, der krævede behandling hos en psykolog. Fotografierne findes fortsat på internettet, og det er efter det oplyste ikke muligt at fjerne dem. Tiltalte blev idømt 6 mdrs. fængsel ved højesteret, og efter en konkret vurdering hævede Højesteret tortgodtgørelsen fra 20.000 kr. til 40.000 kr.

---

#### RETTE I HJØRRING DOM AFSAGT 2. FEBRUAR 2009

Tiltalte gjorde sig skyldig i overtrædelse af straffelovens § 264d, idet han uberettiget videregav en 5,13 minutters lang pornografisk videooptagelse af sin ex-kæreste i samlejescener på sin Facebookprofil. Ex-kærsten var *ikke* bekendt med at hun blev filmet, og hun havde *ikke* givet ham lov til at filme hende. Han havde derimod fået lov til at tage billeder af hende, men han skulle slette dem igen. Videooptagelsen kunne herefter ses af tiltaltes ca. 120 Facebook-venner. *Retten lagde til grund* at videooptagelsen blev videregivet til minimum 4 personer og vurderede, at det var tilstrækkeligt til, at der var tale om videregivelse i straffelovens § 264d's forstand. Det blev endvidere tillagt *afgørende* betydning, at det var tiltalte selv der overførte videooptagelsen fra sin mobiltelefon til sin computer, samt at upload til Facebook-profilen blev foretaget fra computeren som befandt sig i tiltaltes hjem. Endvidere blev det tillagt vægt, at tiltalte efter eget udsagn kan have delt optagelsen på sin Facebook-profil i *beruset tilstand*, og at han, ifølge ex-kærestens vidneudsagn, tidligere har truet med at videregive private billeder af hende. Retten tillagde det ligeledes betydning, at et vidne ikke kunne bekræfte at tiltaltes computer altid stod

<sup>37</sup> LFF 2017-12-06 nr. 115 pkt. 2.2.1.2. og KBET 2017 nr.1563 pkt. 2.5.1.3. s.32



tændt og kunne tilgås af alle, fordi der ikke var adgangskode på. Ud fra et *samfundshensyn* skulle lovovertrædelsen sanktioneres med ubetinget fængselstraf i 20 dage.

#### 6.1.4 SONDRINGEN IMELLEM UBERETTIGET VIDEREGIVELSE AF BILLEDER OG VIDEOKLIP OG EN HÆVNPORNO-HANDLING

Hos anklagemyndigheden og domstolene sondres der mellem den uberettigede videregivelse af billeder og videoer med seksuelt eller pornografisk indhold og hævnporno. Uagtet at begge forbrydelser dømmes efter samme delikt, som er strfl. § 264d, 1. og 2. led.

I hævnporno-sammenhæng er der tale om en *bevidst* digital krænkelse, hvor billeder og videosekvenser med seksuelt krænkende indhold videreformidles via sociale medier uden samtykke fra den eller de involverede parter. Videregivelsen har et *direkte forsæt* og er funderet på et *hævnmotiv*. Det er ikke tilfældet i den anden situation. Her er den strafbare digitale videregivelse en uigennemtænkt spontan handling uden forsæt til at forvolde skade.<sup>38</sup> I straffesager hvor videregivelsen stadig er uberettiget, men hævnmotivet er erstattet af ubetænksomhed mv., og de forurettede er over 18 år, dømmes der efter § 264d, 1. led.<sup>39</sup> Anklagemyndigheden anlægger i deres strafpåstand det niveau, som de vurderer afspejler forbrydelsens karakter og grovhed. I vurderingen af hvilken sanktion der skal bringes i anvendelse, er det afgørende, at domstolene pålægger gerningsmanden en sanktion som afspejler gerningsmandens grad af forsæt og motiv. Samtidig spiller det en rolle, at sanktionen er tilpas afskrækkende til at den møder accept i samfundet; hos forurettede især. Det skyldes, at nogle af de berørte kvinder/unge piger vil være mærket af hændelsen resten af livet, idet de aldrig kan være sikker på at det kompromitterende billede/videomateriale er fjernet fra internettet.<sup>40</sup>

Udbredelse af fotografier og videoer med seksuelt indhold efter § 264d straffes som udgangspunkt sammen med § 232. Der er således tale om en sammensat forbrydelse.<sup>41</sup> Når anklagemyndigheden og domstolene henholdsvis fastlægger strafpåstanden og afsiger dom er følgende momenter afgørende for begge retsinstanser: *Hvilken type*

<sup>38</sup> Lene Sigvardt dommer ved retten i Næstved og medlem af bestyrelsen i Dommerforeningen, Hævnporno høring 20.1 2017, Ligestillingsudvalget.

<sup>39</sup> KBET 2017 1563 pkt. 2.5.1.3 s.32

<sup>40</sup> Jens Røn, statsadvokat, Rigsadvokaten og Lene Sigvardt dommer ved retten i Næstved og medlem af bestyrelsen i Dommerforeningen, Hævnporno høring 20.1 2017, Ligestillingsudvalget.

<sup>41</sup> KBET 2017 1563 s.35, 36. TNG s.49 og WK s.81

billeder eller videoer der er tale om, *aktiviteten* på henholdsvis billederne eller i videoerne, *antallet* af billeder og videooptagelser, *antallet* af personer de må anslås at være delt med og *hvor* materialet er delt, om det er delt offentligt på Facebook eller i en lukket mindre gruppe således, at det alene er denne mindre og afgrænsede kreds af personer, der har adgang til det seksuelt krænkende materiale; og er det delt på andre digitale sociale medier, er der tale om systematisk deling, og endelig hvad karakteriserer gerningsmanden, er der f.eks. tale om ung alder.<sup>42</sup> U2018.567 H er en dom som rummer mange af de momenter der fremhæves i forarbejderne af både juridiske og personlig karakter.

---

#### U2018.567 H

T er tiltalt for overtrædelse af straffelovens § 232 og § 264 d ved at have krænkede A og B's blufærdighed ved på et toilet i med sin mobiltelefon at have optaget en snapchatvideo af A og B mens de havde samleje på toilettet, hvorefter tiltalte uploadede videoen til sin My Story, hvorved han videregav filmen til hele sin vennekreds på My Story (SnapChat) T forklarede, at han på toilettet hørte noget; uden at vide hvad det var. Han tog sin mobiltelefon frem, holdt telefon op i luften og filmede ned. Han gjorde det, fordi han tænkte, at det kunne være sjovt for andre at se. Optagelsen varede i 7-8 sekunder. Han gjorde ikke B og A bekendt med, at han havde filmet dem. 20 min. senere mødte han A udenfor. T viste A videoen, og A gav ham en high five. Herefter uploadede T videoen på sin "My Story." T var venner med 100-150 personer på det tidspunkt, hvor han uploadede videoen. Der var kun hans venner, der kunne se videoen. Omkring midnat blev han kontaktet af sin ven M, som havde talt med B. B havde bedt om, at videoen blev slettet. Han slettede herefter videoen fra My Story. Videoen havde således været tilgængelig i 3-4 timer. Han slettede også videoen fra sin telefon. T har om sine personlige forhold fortalt, at han netop er blevet færdig med 2.G. Efter gymnasiet regner han med at tage et sabbatår, hvorefter han ønsker at læse videre på universitetet. A forklarede at han er 16 år og har lige afsluttet 1.G. Efter hændelsen talte han med B. Hun var meget ked af det, fordi hun var blevet gjort bekendt med T's video. Om tirsdagen efter festen på gymnasiet blev A kontaktet af en gruppe fra 2.G. De viste ham et billede fra videoen. For 2-3 uger siden på gymnasiet sad han sammen med nogle medstuderende, da der kom en fra 2.G forbi som også konfronterede ham med videoen. A er bange for, at videoen florerer på internettet og at det vil betyde at fremtidige arbejdsgivere ikke vil ansætte ham. B forklarede, at hun er 17 år gammel. Hun hører stadig fra veninder om folk, der har set T's video, og hun blev for nylig kontaktet af en veninde fra Aarhus, hvis klassekammerater havde videoen og havde spurgt veninden, om det ikke var hendes veninde B, der var på videoen.

Landsretten fandt at som følge af videoens karakter og set i lyset af omfanget af den krænkelse, som de forurettede har været udsat for, idet videoen blev videregivet til 100-150 personer, forhøjes straffen fra 20 til 30 dages fængsel. Landsretten udtaler, at udgangspunktet for en

<sup>42</sup> Jens Røn, statsadvokat, Rigsadvokaten Hævnporno høring 20.1 2017.

overtrædelse af den pågældende karakter bør sanktioneres med ubetinget fængsel, men *under hensyn til tiltaltes alder og gode personlige forhold og unge alder, 17 år*. Finder retten det imidlertid forsvarligt at gøre straffen *betingsbetalt med vilkår om ulønnet samfundstjeneste i 40 timer og betaling af godtgørelse på kr. 20.000 til A og til B. Tiltalte må ikke begå strafbare forhold inden for en prøveperiode på 1 år*.

---

#### 6.1.5 SPROGLIG REVIDERING AF § 264D, STK. 1 OG § 264D, STK. 2

Videregivelse og offentliggørelse af både meddelelser og fotografier vedrørende en andens private forhold er strafbar efter straffelovens § 264 d, 1. led.<sup>43</sup>, når den er uberettiget. Heri ligger, at ikke enhver handling, omfattet af gerningsindholdet, er strafbar. Er der givet samtykke til handlingen, er videregivelsen berettiget og dermed ikke strafbar. Et samtykke kan til hver en tid tilbagekaldes; efterkommes det ikke, bliver en efterfølgende deling af fotografiet eller videoen uberettiget og strafbar. Den uberettigede videregivelse i § 264d kræver således forsæt fra gerningsmanden og *manglende* samtykke fra forurettede.

Formuleringen i § 264d gennemgik i 2018 en sproglig revidering.<sup>44</sup> På baggrund af Straffelovrådets anbefalinger blev § 264 d, stk. 1, 1 pkt., ændret fra ”den, der” til: ”den, som”, og ”offentligheden” blev ændret til: ”en bredere offentlighed”. ”Den, som” skal skabe mulighed for, at der i de alm. bemærkningerne kan indsættes nærmere retningslinjer for strafniveauet. Ændringen fra ”offentligheden” til ”den brede offentlighed” er den sproglige korrektion der synes mest gennemgribende af de to.<sup>45</sup> Samtidig med blev der indsat et stk. 2, hvorefter domstolene har hjemmel til, under særlig skærpende omstændigheder, at hæve straffen med indtil 2 års fængsel.

§ 264d, stk. 2's anvendelsesområde forventes at være sager om grove digitale seksuelle krænkelser; dvs. i sager, hvor gerningsmanden har delt flere fotografier eller videooptagelser på internettet, herunder på de sociale medier, og hvor der er flere forurettede involveret.<sup>46</sup> Straffelovrådets anbefaling af en skærpelse af strafferammen begrundes med omfanget og grovheden af de seksuelle krænkelser på internettet som helhed, og på de sociale medier i særdeleshed. Skærpelsen tager endvidere udgangspunkt i lovovertrædelsens *alvor og skadeevne*, herunder risikoen for

<sup>43</sup> KBET 2017 nr. 1563 pkt. 2.5.1.3 s.32

<sup>44</sup> Lov 2018 -04-10 nr. 257 og LFF 2017-12-06 nr.115

<sup>45</sup> Lov 2018 -12-27. nr. 1917 og LFF 2018-10-03 nr.20 s.34, 35

<sup>46</sup> Lov 2018- 10-04 nr. 257.

*tilbagevendende* krænkelser som følge af den uberettigede formidling. I deres afvejning af strafniveauet tillægger Straffelovrådet det ligeledes betydning, at spredningen af det seksuelt krænkende materiale sker med hastig fart, og at de personlige oplysninger kan tilgås af personer på tværs af landegrænser og spores på udenlandske webserverer. Den hastige spredning har i mange tilfælde den følgevirkning, at materialet bliver meget vanskeligt, og i værste fald, umuligt at slette. Lader det sig gøre, er det ikke med en garanti på 100%<sup>47</sup>. Skattelovrådet påpegede endvidere, at strafskærpelsen på 2 år er fastsat i erkendelse af, at uberettiget deling af sådanne personlige oplysninger er *ydmygende*, og kan have *psykiske* konsekvenser for nogle af de kvinder og unge piger, der udsættes for krænkelse, uanset krænkerens motiv. Regeringen og Folketinget hævdede strafferammen med yderligere 1 år således, at der i dag er hjemmel for domstolene til at idømme krænkeren fængsel i op til 3 år.<sup>48</sup>

Uberettiget videreformidling af nøgenbilleder og videomateriale, opfattes af flertallet som særdeles indgribende og krænkende for den eller de personer, der optræder på billedet eller i videoen. Det gælder i særdeleshed, når materialet er udbredt til en større, og potentielt ubekendt kreds af personer via internettet. Hertil kommer, at videregivelse på internettet, herunder de digitale sociale medier, reducerer den forurettedes mulighed for at få materialet fjernet. På den baggrund udtalte Straffelovrådet i 2017, at grove digitale seksuelle krænkelser skal betragtes som alvorlige privatlivskrænkelser, der omfattes af den dengang ikke vedtagne bestemmelse § 264d og af § 232 om blufærdighedskrænkelse.<sup>49</sup>

---

TFK2017.476/2

T, født i 1994, erkendte sig skyldig i overtrædelse af straffelovens § 264d og § 232, jf. § 23, ved i sommeren 2016 uberettiget at have videregivet meddelelser vedrørende F's private forhold, idet T på to internetadresser, bl.a. [www.sugardaters.dk](http://www.sugardaters.dk) havde oprettet datingprofiler med personlige oplysninger og billeder af F samt oplyste hendes telefonnummer. F var derfor i flere tilfælde blev kontaktet af mænd, der ønskede at have sex med hende.

I forhold 2 var T tiltalt for at have overtrådt straffelovens § 266 ved i en sms-besked til F at have truet med at slå hende ihjel. T blev i byretten idømt 40 dages ubetinget fængsel, idet byretten med henvisning til forholdenes grovhed, herunder de følger, som de falske profiler havde haft for F, ikke fandt grundlag for at gøre straffen betinget, heller ikke med et vilkår om

<sup>47</sup> KBET 2017 1563 s.2 og LFF 2018-10-03 nr.20 s.22

<sup>48</sup> Ibid s.35-36

<sup>49</sup> KBET 2017 1563 s. 3

samfundstjeneste. T blev endvidere dømt til at betale en tortgodtgørelse på 20.000 kr. til F. T ankede dommen med påstand om formildelse. Landsretten tiltrådte udmålingen af straffen, men fandt efter oplysningerne om T's gode personlige forhold, at det var forsvarligt at gøre straffen betinget med vilkår om samfundstjeneste. Landsretten stadfæstede tortgodtgørelsen.

---

#### 6.1.6 "EN BREDERE OFFENTLIGHED"

Den sproglige ændring af ordlyden i strfl. § 264d, stk. 1, 1. pkt., 2. led "*en bredere offentlighed*" er en udvidelse af bestemmelsen, som vedrører den retlige håndtering af nøgenbilleder taget i det offentlige rum. Med ændringen tilstræbes en mindre udvidelse af anvendelsesområde for § 264d, stk. 1, 1. pkt., 2. led navnlig ift. videregivelse af nøgenbilleder taget på et offentligt tilgængeligt sted. Beskyttelse efter § 264 d, stk. 1, 1. pkt., 2. led var *før* den sproglige ændring trådte i kraft baseret på det synspunkt, at når en person frivilligt og uopfordret træffer beslutning om, at optræde nøgen i det offentlige rum, samtidig frasiger sig den strafferetlige beskyttelse mod efterfølgende videregivelse af fotografier eller videooptagelser af hændelsen, uafhængigt af antallet af personer billederne måtte være eksponeret for.

Justitsministeriet erklærede sig enig heri.<sup>50</sup> Enigheden var imidlertid ikke uden forbehold. Der eksisterede efter ministeriets opfattelse et øget behov at foretage konkrete vurderinger ift. hvilken form for offentlighed, den pågældende kunne blive mødt af, ved eksempelvis nøgen optræden på et offentligt tilgængeligt sted. Den omstændighed, at situation er selvvalgt, skulle ikke indebære, at vedkommende måtte acceptere, at billederne blev formidlet til andre ikke tilstedeværende personer.

Eksempelvis via de digitale sociale medier og internettet.<sup>51</sup> Justitsministeriet fandt således ikke, at en person der færdes nøgen i det offentlige rum, skulle anses for at have givet fuldstændig afkald på den strafferetlig beskyttelse mod alle former for videregivelse af nøgenbilleder eller videooptagelser efter § 264d. Det burde efter ministeriets opfattelse være sådan, at den pågældende først havde givet afkald på beskyttelsen, når han eller hun må have forudset, at der faktisk kunne blive videregivet nøgenbilleder af vedkommende.<sup>52</sup> Det blev efterfølgende foreslået at ændre ordlyden i § 264 d, stk. 1, 1. pkt., 2. led til den ordlyd bestemmelsen har i dag.

<sup>50</sup> LFF 2018 10-03 nr.20 s.12 pkt.2.7.2.1

<sup>51</sup> LFF 2018 10-03 nr. 20 pkt.2.7.2. s.12

<sup>52</sup> Ibid.

Anvendelsen af begrebet ”en bredere offentlighed” tilkendegiver, ifølge forarbejderne, at den strafferetlige beskyttelse mod videregivelse af billeder ikke afhænger af, om billedet er taget på et offentligt tilgængeligt sted, men derimod af hvilken offentlighed det er forudsigt for den pågældende nøgenbader at blive set af. At et billede er taget under tilstedeværelsen af flere personer på et offentligt tilgængeligt sted, bevirker ikke i sig selv, at fotografiet straffrit kan videregives til andre på de digitale sociale medier, ej heller selv om den pågældende kunne have afværget krænkelsen ved at undlade at optræde nøgen.<sup>53</sup> Det er overladt til domstolene at vurdere, om et nøgenbillede er omfattet af den ændrede ordlyd og der vil være tale om en konkret vurdering. I vurderingen tages der stilling til, hvorvidt det var påregneligt, at der i den specifikke situation ville blive taget billeder, som kunne deles digitalt.

Den nuværende formulering af § 264d, stk.1, 1. pkt., 2. led indebærer, at et fotografi af en afklædt person, som er taget på et offentligt tilgængeligt sted f.eks. på en øde strand, i udgangspunktet ikke må videregives. Opholder en person sig nøgen på et omtrent mennesketomt område, skal vedkommende ikke forvente at blive fotograferet, og at billedet efterfølgende videregives på internettet og de sociale medier. Omvendt må det være forudsigt at hvis man opholder sig på en befolket strand, kan risikere at komme med på et billede, som efterfølgende bliver vist på Facebook. Det er desuden ikke i strid med bestemmelsen at offentliggøre et billede fra en strandtur, uanset om der måtte være kommet en nøgenbadende eller en topløs solbader med på billedet. Endvidere må nøgenfotos videregives, hvis de er taget i en sammenhæng, hvor vedkommende befinder sig i en situation som naturligt påkalder sig opmærksomhed. Eksempelvis hvis vedkommende optræder nøgen f.eks. som en politisk manifestation, eller en person bader i en fontæne på en stor offentlig og velbesøgt plads. Det er påregneligt for hovedparten, at en sådan adfærd vil påkalde sig opmærksomhed, og den pågældende bør i sådanne situationer indse, at hans eller hendes adfærd kan give anledning til billeder, som kan være værd at dele. Vedkommende har med sin adfærd givet afkald på beskyttelsen efter § 264d.<sup>54</sup>

<sup>53</sup> LFF 2018 10-03 nr.20 pkt.2.7.2.2 s.12

<sup>54</sup> LFF 2018-10-03 nr.20 s.13

Offentliggørelse af billeder af nøgenbadende personer, der opholder sig på et frit tilgængeligt sted, er sammenfattende som hovedregel ikke strafbart efter § 264d, men der kan efter omstændighederne være tale om en krænkelse af de nøgenbadendes privatliv, som berettiger dem til godtgørelse for tort, sådan som det var tilfældet i 2010.2448 H, hvor studievært Andrea Elisabeth Rudolph ved TV2, anlagde sag om godtgørelse mod den ansvarshavende redaktør Henrik Qvortrup, ved ugebladet Se og Hør, fordi ugebladet i 2006 *bl.a.* havde vist billeder af hende; toppløs og gravid, badede på en offentlig, men stort set mennesketom strand. På baggrund af sagsøgers påstand fastsatte Højesteret godtgørelsen til 75.000 kr.<sup>55</sup>

---

#### 6.1.7 SAMTYKKE I HENHOLD TIL § 264D

Personen eller de personer som lader sig fotografere eller optage på video i situationer som er omfattet af § 264d, kan som udgangspunkt meddele diskulperende samtykke til at billedet eller videoen bliver delt på de digitale sociale medier. Den retlige konsekvens af et diskulperende samtykke er, at videregivelsen er straffri.<sup>56</sup> Materialet kan dog have en karakter af grovhed som bevirker, at der ikke kan meddeles samtykke.<sup>57</sup> Hvis en person siger ja til at blive fotograferet nøgen, betyder det ikke, at vedkommende også har sagt ja til en fremvisning på Facebook, SnapChat eller lignende platform.<sup>58</sup>

### 7. § 232 BLUFÆRDIGHEDSKRÆNKELSE

---

#### 7.1 DYNAMISK STRAFBESTEMMELSE

§ 232 kan beskrives som en dynamisk strafbestedmelse, idet grænsen for blufærdighedskrænkelser ændrer sig i takt med samfundets ændrede opfattelse af moral.<sup>59</sup>

---

#### 7.2 § 232 OG § 264D

<sup>55</sup> KBET 2017 1563. Sagen omhandlede også andre tvister og LFF 2018-10-03 nr.20 s.11,12

<sup>56</sup> KBET 2017 1563 s.8, 37 pkt. 2.5.4

<sup>57</sup> DSS s.187

<sup>58</sup> KMT Speciel del s. 527

<sup>59</sup> DSS s.181

§ 232 og § 264d er to straffebestemmelser, som ofte optræder sammen. Det skyldes at en forbrydelse efter § 264d i ganske mange tilfælde også er en krænkelse af den pågældende kvindes blufærdighed. Det fremgår af retspraksis, og påpeges i Straffelovrådets kommissionsbetænkning fra 2017<sup>60</sup> og i forarbejderne til straffelovens kapitel 26 om seksualforbrydelser i 2013<sup>61</sup>. ”[...] Det må imidlertid antages, at videregivelse af oplysninger af seksuel karakter om nogen til andre i sig selv kan udgøre en blufærdigheds-krænkelse, forudsat at forholdet har den grovhed som kræves for anvendelsen af straffelovens § 232.”

Blufærdighedskrænkelsen er et adfærds delikt, hvilket har den betydning, at det ikke er et krav, at den forurettede skal have følt sig traumatiseret af oplevelsen, før der kan dømmes efter § 232, og at fuldbyrdelsestidspunktet indtræder i det øjeblik gerningsmanden foretager den blufærdighedskrænkende handling. Strafansvaret efter § 232 kræver forsæt. Anvendelsen af bestemmelsen betinger ikke at gerningsmanden selv skal opleve sin adfærd som uanstændig.<sup>62</sup>

Rigsadvokaten udarbejdede i november 2015 en intern videnspakke adresseret til anklagemyndigheden som et værktøj til bekæmpelsen af IT-kriminalitet, herunder seksuelle krænkelser på digitale sociale medier. Af videnspakken fremgik, at der i sager om digitale seksuelle krænkelser skal rejses tiltale efter straffelovens § 232 og § 264d.<sup>63</sup> Med videnspakkens udarbejdelse var det Rigsadvokatens forventning, at anklagemyndighedens strafpåstand og domstolenes straffastsættelse på sigt ville afspejle forbrydelsens grovhed, og understrege, at gerningsmanden ved at videresende det seksuelt krænkende materiale også krænker den forurettedes blufærdighed. Blufærdighedskrænkelser på sociale medier og internettet kom med som et punkt på Rigsadvokatens oversigt over fokusområder, med særlig opmærksomhed på strafniveauet. Det øgede fokus og ønsket om at komme problemstillingen om digitale seksuelle krænkelser til livs manifesterede sig i 2018 med indsættelsen af et stk. 2 i strfl. § 232: ”Ved fastsættelse af straffen skal der lægges vægt på den særlige krænkelse, der

<sup>60</sup> nr.1563 s.32

<sup>61</sup> L 141 6. februar

<sup>62</sup> KMT Speciel del s.395

<sup>63</sup> KBET s.35



*er forbundet med lovovertrædelsen.*” Endvidere synes den udvikling, at overtrædelse af § 264d nu også er betragtet som situationer, hvor straf for blufærdighedskrænkelser kan forventes, at være et positivt signal fra lovgiver om adfærdens strafværdige karakter. Strafansvaret forudsætter naturligvis, at omstændighederne opfylder kravene i bestemmelsen. Tidligere var kerneområderne for blufærdighedskrænkelser beføling, beluring, blotteri og seksuelle henvendelser.<sup>64</sup> Grænsen imellem lovlige og strafbare henvendelser af seksuel karakter eller videregivelse af oplysninger med seksuel karakter er afhængig af de konkrete omstændigheder og relationen imellem parterne.<sup>65</sup>

---

### 7.3 SPROGLIG REVIDERING AF § 232

Med ændringerne i straffeloven kapitel 26 gennemgik § 232 ligesom § 264d også en sproglig korrektion. Der var et ønske om et mere tidssvarende sprog. Det betød at ordene ”uterlig” og ”forargelse” blev erstattet af ”uanstændigt,” og kravet om, at blufærdighedskrænkelsen skulle vække offentlig forargelse blev udeladt. Gerningsmandens adfærd skal efter bestemmelsens ordlyd være blufærdighedskrænkende. De sproglige ændringer har ingen konsekvenser for hvordan bestemmelsen anvendes; heller ikke for hvordan straffen udmåles.<sup>66</sup>

---

### 7.4 UANSTÆNDIGT FORHOLD § 232, 1. LED

§ 232 beskriver ikke det nærmere indhold i bestemmelsen, men konstaterer blot at adfærden skal være ”uanstændig” og ”blufærdighedskrænkende.” ”Uanstændigt forhold” henviser til, at kun seksuelle handlinger, som er knyttet til seksuelle forhold og som har en vis grovhed, kan medføre straf efter § 232. Betingelsen om, at handlingen også skal kunne karakteriseres som blufærdighedskrænkende understreger, at den udviste adfærd skal være foretaget overfor én eller flere personer, vis interesser strafansvaret skal beskytte, og at et gyldigt samtykke fra den eller dem som handlingen er begået overfor, udelukker strafansvar.<sup>67</sup> I praksis er § 232 også anvendt i forbindelse med ydmygende handlinger med baggrund i forargelse og skadehensigt. Der kan ske tiltalefrafald, hvis det vurderes at lovovertrædelsen er af ringe strafværdighed, jf. § 232,

<sup>64</sup> KBET 2017 nr.1563 s.34

<sup>65</sup> LFF 2013 – 06-02 pkt.6

<sup>66</sup> KMT speciel del s.397

<sup>67</sup> KMT speciel del s.397

sidste led. Blufærdighedskrænkelser kan i nogle tilfælde medføre at gerningsmanden fratages sin ret til at udføre en bestemt funktion eller arbejdsopgave.<sup>68</sup>

---

U1999.177V – KRÆNKELSE AF PRIVATLIVETS FRED OG OVERTRÆDELSE AF § 264D

Tiltalte scannede 7 fotografier af sin tidligere hustru og lagde dem ind på sin hjemmeside med en angivelse af hendes cpr.nr., adresse og telefonnummer og med en groft krænkende tekst til hvert foto. Ved vurderingen af sagen lagde Landsretten til grund, at de offentliggjorte billeder blev taget med forurettedes samtykke. Den efterfølgende offentliggørelse af billederne skete uden forurettedes samtykke og udgjorde *ikke* en seksuel krænkelse af hende, men alene en krænkelse af privatlivets fred. Ved fastsættelsen af straffen for overtrædelse af straffelovens § 264d var det en skærpende omstændighed, at tiltalte offentliggjorde billederne sammen med grove, nedladende ytringer samt med navn, adresse, person – og telefonnummer på billederne. Tiltalte blev idømt 20 dages fængsel.

Domstolens resultat i U1999.177 V kan undre, set i lyset af at et samtykke til at blive fotograferet, ikke er et samtykke til at billederne kan deles digitalt, jf. § 264d. Dertil kommer Straffelovrådet udtalelse i 2013 om fortolkningen af § 232. ”[...] *videregivelse af oplysninger af seksuel karakter om nogen til andre [kan] i sig selv udgøre en blufærdighedskrænkelser [...]*” sammen med betingelsen om at mandens adfærd er ”uanstændig” og ”blufærdighedskrænkende.” Med udgangspunkt i gældende retspraksis ville videreformidling af 7 fotografier af nævnte karakter, opfylde betingelserne. At der ikke er tale om blufærdighedskrænkelser, er vanskeligt at forene med praksis; også selv om dommen er fra 1999. Det er ikke usandsynligt, at en lignende sag vil medføre dom for blufærdighedskrænkelser og for overtrædelse af § 264d, hvis sagen kom for retten i dag.

<sup>68</sup> Tfk2016.71Ø

## 8. § 266 TRUSLER

Trusselsbestemmelsen i § 266 anvendes også på de digitale sociale medier, og betingelserne er de samme hvad enten det er trusler formidlet på de digitale sociale medier eller trusler udtrykt ansigt til ansigt, verbalt eller nonverbalt dvs. via personens adfærd. Gerningsmanden skal således fremkalde alvorlig frygt for eget eller andres liv, helbred eller velfærd ved truslen om at begå en strafbar handling. Den pågældende gerningsmand skal have forsæt til at fremsætte truslen, og være bevidst om, at den kan fremkalde den alvorlige frygt hos modtageren, som bestemmelsen forudsætter. Der kræves derimod ikke forsæt til at fuldbyrde truslen.

Egnethedsvurderingen beror på en samlet bedømmelse af truslens karakter kombineret med dens evne til at fremkalde alvorlig frygt.<sup>69</sup> Truslens form kan have form af ord såvel som handling, og skal endvidere være "egnet." Heri ligger, at det ikke kræves, at adressaten rent faktisk bliver bange. Det er ikke alle trusler der, selv om de er angstprovokerende, skaber den forudsatte "alvorlige frygt." Forbrydelsen anses for fuldbyrdet, når den er kommet til modtagerens kundskab. Truslen kan fremsættes overfor en tredjeperson, når hensigten er, at denne tredjeperson skal viderebringe truslen til den egentlige modtager. Gerningsmanden har dermed ikke forsæt til at true tredjemand.<sup>70</sup>

Som det fremgår af domsresuméene nedenfor, foretager offeret ikke en specifik handling, hvilket ikke er en forudsætning for strafansvar. I dommen Tfk2020.168 er det en tredjeperson, der opfordres til at handle på truslen udtrykt overfor partilederen, hvor det i Tfk2017.628 og Tfk2016.1312 er gerningsmanden, der truer sin forhenværende kæreste med at begå voldshandlinger mod hende. Dommene tydeliggør endvidere den opfattelse der er i den juridiske litteratur om, at formuleringen "[...] *alvorlig frygt for eget eller andres liv, helbred eller velfærd* [...]" ikke er ensbetydende med at "andres liv" skal være den truedes nærmeste. I dommene er det henholdsvis en partileder og to ekskærester, der trues.

---

### TFK2020.168

Tiltalte var tiltalt for overtrædelse af straffelovens § 266 ved at have truet partileder F, idet tiltalte kommenterede på et opslag på partiets Facebookside med ordene: "A kan du ikke lige gå ned til ham med en gøb!" Den udtalelse var egnet til at fremkalde alvorlig frygt for F's liv, helbred eller velfærd. Tiltalte erkendte at have skrevet det anførte, men forklarede, at han ikke vidste, at

<sup>69</sup> KMT Speciel del. s. 531

<sup>70</sup> Ibid Speciel del. s.530-531

”gøb” var et andet ord for skydevåben. I hans klasse blev ordet brugt i stedet for penis. Han havde skrevet opslaget for at videreføre en joke, som de havde internt i klassen. Landsretten lagde efter sagens oplysninger til grund, at udtrykket ”gøb” betød en pistol eller lignende, men også bruges som slang for penis. Kommentaren på det pågældende partis hjemmeside havde derfor været egnet til hos nogen at fremkalde alvorlig frygt for eget eller andres liv, helbred eller velfærd og udgjorde derfor en trussel omfattet af straffelovens § 266. Landsretten anførte videre, at tiltalte havde forklaret, at han ikke vidste, at ”gøb” også kunne betyde pistol, og at han derfor ikke havde haft forsæt til at true forurettede. Landsretten fandt, at denne forklaring ikke forekom troværdig og lagde - ligesom byretten - vægt på formuleringen af kommentaren. Tiltalte var herefter skyldig, og blev idømt 30 dages betinget fængsel med en prøvetid på 1 år. Ved straffastsættelsen blev der lagt vægt på, at truslen udsprang af forurettedes lovlige ytringer i den offentlige debat, tiltaltes unge alder og gode personlige forhold.

---

#### TFK2016.1312

Tiltalte blev bl.a. fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 266 ved i 9 tilfælde at have fremsat trusler mod forurettede F via sms og e-mail. Neden for er der *udvalgte eksempler* på trusselssituationer, formidlet til forurettede som SMS- og MMS-beskeder eller e-mail. Truslerne mod F var egnet til at skabe alvorlig frygt for hendes liv, helbred eller velfærd.

*”Ved J igen!! Du kommer ikke derfra igen! Når du kommer på gaden, tager vi imod dig!! Måske du ikke ser lyset igen! Snak eller tag konsekvens!”* og en mms med et billede af en gravsten med ordlyden: *”F - - - 1988 - 5/10-2014 snak og få fred du bliver en smuk engel”* *”Når vi får fat i dig så...”* og *”Hej søde. Dejligt at se dig. Nyd nu dagen i morgen. Måske de næste dage bliver lidt anderledes. Vi bliver lige og ser om du skal ud, så tager vi dig der.”* *”Venter udenfor på dig!! I nat slipper du ikke!! Av av.”* En sms til F med følgende tekst: *”Vi skal nok få dig! Hils din veninde.*

Tiltalte erkendte i byretten at have sendt en e-mail og MMS-beskeder samt flere SMS'er til F med det i tiltalen oplyste indhold. Landsretten konkluderede i forhold 2, at blandt andre var SMS-beskeden der bl.a. indeholdt et fotografi af en gravsten med F's navn og dødsdatoen den 5. oktober 2014 en trussel på livet. Efter en samlet vurdering, havde truslerne været egnet til at fremkalde en alvorlig frygt for forurettedes liv, helbred eller velfærd. Tiltalte var derfor skyldig i overtrædelse af straffelovens § 266. Tiltalte blev idømt 1 års fængsel hvoraf de 6 mdr. var udestået med varetægtsfængslingen. De resterende 6 mdr. var betinget.

## 9. § 267 - ÆREKRÆNKELSE

### 9.1 § 267 – EN DYNAMISK STRAFFEBESTEMMELSE

Moralbegrebet knyttet til § 267 er dynamisk ligesom ”private forhold” i § 264d er. Befolkningens moral er foranderlig i den forstand, at den ændrer sig efterhånden som samfundsudviklingen gør det samme. Handlinger og adfærd, der blev betragtet som

ærekrænkende 10 år tilbage, krænker ikke nødvendigvis ære, ry og rygte i dag.<sup>71</sup> Bestemmelsen er knyttet til strfl. §§ 268-269, og læses derfor gerne i sammenhæng. Ærekrænkelse er som hovedregel undergivet privat påtale, jf. strfl. § 275, stk. 1. Efter anmodning fra forurettede kan offentlig påtale ske i sager om bl.a. ærekrænkelse. Bestemmelsens ansvarssubjekt er både fysiske og juridiske personer.

---

## 9.2 DELIKTETS PLACERING I STRAFFELOVEN

Straffelovens kapitel 27 gennemgik i 2018 ændringer.<sup>72</sup> Ændringen i § 267 er begrænset til domstolenes mulighed for forhøjelse af straffen, således at maksimumstraffen i dag er 2 år, imod tidligere 1 år. Der er ingen ændringer ift. hvilke ytringer og handlinger, der betragtes som ærekrænkende.

§ 267 er som også § 264d og § 266 placeret i lovens kapitel 27. Deliktets placering signalerer hvem og/eller hvad det er lovgiver ønsker at beskytte; for ærekrænkelsers vedkommende er der tale om individbeskyttelse ift. forurettede.<sup>73</sup>

---

## 9.3 BESKYLDNINGER OG RINGAGTSYTRINGER

§ 267 beskytter fysiske og juridiske personers ære og omdømme.<sup>74</sup> Bestemmelsen er opdelt i dels ringeagtsytringer (fornærmende ord og handlinger) og dels beskyldninger (sigtelser), herunder nonverbale handlinger. En ringeagtsytring er stærkt hånende og nedværdigende udtalelser og handlinger f.eks. at blive spyttet på, jf. § 244.<sup>75</sup> De ringagtende ytringer enten nedsætter, eller egner sig til at nedsætte den ringagtede i sin medborgers agtelse.<sup>76</sup> Ifølge dansk ret foreligger der en beskyldning, når den vedrører personens moralske livssyn og egenskaber etc. Eksempelvis beskyldninger om grove strafbare forhold, jf. § 268, stk. 1. Forbrydelser efter strfl. § 264d må betragtes som omfattet af §§ 267 og 269. Hvorvidt en grov, nedladende og nedværdigende udtalelse er strafbar, må ses i lyset af, om der er tale om en offentlig kendt person, hvad der blev sagt, hvordan og hvor. Vælger en person at stille sig frem og deltage i den offentlige

<sup>71</sup> KMT Speciel del s.541

<sup>72</sup> L 2018 12- 27 nr. 1719

<sup>73</sup> WK s.68-70, TNG s.49, DSS s.250ff

<sup>74</sup> KMT Speciel del s.546-547

<sup>75</sup> KMT s.542

<sup>76</sup> LFF 2018 10-03 nr.20 pkt. 2.9

debat, må vedkommende tåle mere kritik og mindre pænt sprogbrug fra offentligheden før udtalelserne bryder grænsen og bliver til strafbare ringagtsytringer.<sup>77</sup> Det er ikke ganske lige til at placere grænsen for strafbare kontra ikke-strafbare ytringer; dels fordi den er konventionsbestemt, og fordi der er et accepteret frisprog.<sup>78</sup> Grove anklager om strafbare forhold er altid omfattet af § 267 og beskyttelsen af fysiske personer gælder uafhængig af, om ytringen er sand eller usand. Er ytringen tydeligvis ukorrekt, er der næppe tale om en krænkelse af æren.<sup>79</sup>

---

#### 9.4 §269 SANDHEDSBEVIS (STRAFFRIHED)

Sandhedsbeviset udfylder en central funktion, idet dets formål er at sørge for, at beskyldninger der bevises sande ikke i udgangspunktet straffes. Sandhedsbeviset beskytter både den påståede krænker og de mennesker, der er uskyldige hvad angår de anklager der rettes mod dem. EMD stiller i praksis et krav om, at det skal være muligt at føre sandhedsbevis i relation til ”statement of facts.”<sup>80</sup> Kravet om sandhedsbevis fremgår af straffelovens § 269 og i henhold til bestemmelsen er beskyldninger straffrie, hvis deres rigtighed kan påvises. Der følger med andre ord et krav til bevisførelse. Et sådan ”dokumentationskrav” kan der ikke stilles til ringagtsytringer og derfor straffes de uden videre i henhold til loven.<sup>81</sup>

§ 269 skal som § 267 fortolkes i overensstemmelse med EMDs praksis. Det betyder, at det er muligt at gribe ind overfor ærekrænkende ytringer rettet imod enkeltindivider, hvis rigtighed ikke kan bevises. En beskyldning er ikke strafbar efter § 267, hvis sandheden kan bevises, hvis den krænkede enten har været i god tro eller er forpligtet til at udtale sig, eller har handlet i varetagelse af samfundets eller fællesskabets interesse, til andres eller eget bedste.<sup>82</sup> Straffen kan bortfalde efter § 269, skt. 2, hvis gerningsmanden oplevede beskyldningen som værende sand. En beskyldning kan imidlertid være så grov, at fremsættereren straffes til trods for at sandheden bevises.<sup>83</sup>

<sup>77</sup> EMRK artikel 10 og U2002B.118 af Professor SSM s.4

<sup>78</sup> KMT Speciel del s. 541

<sup>79</sup> KMT Speciel. del s.546

<sup>80</sup> KBET 2017 nr. 1563 s.44 ”statement of fact” Man beskylder en person for noget

<sup>81</sup> KBET 2017 nr. 1563 pkt. 3.1 s.44, 52

<sup>82</sup> KBET 2017 nr. 1563 s.53

<sup>83</sup> LFF 2018 10-03 nr. 20 pkt. 2.9.1

Kan der føres sandhedsbevis for en beskyldnings rigtighed kan der som udgangspunkt ikke straffes for ærekrænkelse, jf. § 269, stk. 1.<sup>84</sup> Der kan dog straffes efter § 267 for sandfærdige beskyldninger, der fremsættes i en utilbørlig fornærmende form, jf. § 270, stk. 1.<sup>85</sup>

---

#### 9.5 IKKE ÆREKRÆNKELSE HVIS FREMSÆTTEREN ER I GOD TRO

Er en beskyldning udtrykt i god tro, er det ikke en strafbar ærekrænkelse. Eksempler herpå kan være, at en person der i god tro om sin fremsatte beskyldning, handlede til varetagelse af offentlighedens interesse. Der er tale om god tro, når den injurierende part anser beskyldningen for sand; der er med andre ord ikke, i fremsætterens forståelse, tale om en beskyldning.<sup>86</sup> God tro medfører straffrihed, når den pågældende har været pligtig til at udtale sig, også i forbindelse med vidneforklaring for retten.<sup>87</sup>

---

#### 9.6 UDTALELSER SOM IKKE ER OMFATTET AF § 267

Ærekrænkelser omfatter ikke ytringer om uhøflighed, økonomiske forhold,<sup>88</sup> videnskabelige eller kunstneriske præstationer,<sup>89</sup> intelligens, livsanskuelser, legemlig og åndelig sundhed, erhvervsmæssige færdigheder [...] *medmindre* der er tale om et personangreb; det er eksempelvis muligt at pådrage sig et strafansvar, hvis beskyldningen implicit vedrører vedkommendes moral. Det er en forudsætning for strafansvar af beskyldningen angår noget subjektivt dadelværdigt.<sup>90</sup> Nogle ytringer har en sådan grovhed, at de end ikke nyder beskyttelse efter artikel 10 i EMRK. Det gælder bandeord og fornærmende tale, hvis hovedformål er at støde og fornærme modparten. En sådan adfærd forhindrer konstruktiv kommunikation samt formidling af oplysninger og tanker i EMRKs betydning, og vil derfor ikke være beskyttet af retten til at ytre sig.<sup>91</sup>

---

#### 9.7 FREMSÆTTELSE OG UDBREDELSE AF RINGEAGTSYTRINGER OG BESKYLDNINGER

<sup>84</sup> L2018 12.27 nr. 1719 pkt. 12

<sup>85</sup> LFF 2018 10-03 nr. 20 pkt. 2.9.1.1 og L 2018 12.27 nr. 1719 pkt. 12

<sup>86</sup> Ibid. og KBET 2017 nr.1563 s.9

<sup>87</sup> Ibid. og ibid. s. 10

<sup>88</sup> KMT Speciel del s.542

<sup>89</sup> Strfl § 269, KMT Speciel del s.542

<sup>90</sup> KBET 2017 nr. 1563 s.9

<sup>91</sup> EMRKP s.972

Efter ordlyden af § 267 gælder det, at enhver fremsættelse og udbredelse af beskyldninger og ringagtsytringer er strafbare, også over for den krænkede selv, hvorimod det formodes at være accepteret, hvis fremsættelsen og udbredelsen foregår i en mindre og fortrolig kreds af personer. Ifølge forarbejderne er ”en snæver kreds af fortrolige” eksemplificeret ved nærmeste familie, og en mindre arbejdsplads.<sup>92</sup> Grænsen imellem hvornår en udtalelse indgår i omstændigheder, som bevirker, at ytringen ikke er omfattet af § 267, versus omstændigheder hvor udtalelsen opfylder bestemmelsens gerningsindhold, men hvor der trods det er straffrihed, er flydende.<sup>93</sup>

---

#### 9.8 § 267 KRAV OM FORSÆT

Et krav indenfor strafferetten ift. pådragelse af strafansvar er, at gerningsmandens har forsæt til sit forehavende og at der er lovhjemmel til straf.<sup>94</sup> En handling eller udtalelse kan således kun være en ærekrænkelse, hvis gerningsmanden havde fornødent forsæt på tidspunktet for ytringen eller handlingen.<sup>95</sup> Det afgørende for om der er tale om en ringeagtsytring, er den objektive vurdering af ytringens egnethed til at nedsætte den pågældende i andres agtelse. Det er således ikke afgørende om personen blev krænkede, men derimod om udtalelsen eller handlingen var egnet til at krænke vedkommendes ære eller omdømme.<sup>96</sup> Udtalelsen skal med andre ord have en ærekrænkende virkning<sup>97</sup>. Et forsæt kan være udelukket pga. en faktisk vildfarelse efter strfl. § 269, stk. 1.<sup>98</sup> Det samme gælder ved tryk- eller slåfejl. Mht. slåfejl tænkes der på Facebook-opslag eller andre skriftlige opdateringer på sociale medier. Trykfejlene er derimod forbeholdt til det trykte analogt medie.<sup>99</sup>

---

#### 9.9 SAMTYKKE EFTER § 267

Bestemmelsen åbner mulighed for at en person kan frasige sig sin retsbeskyttelse efter reglerne om samtykke. Et diskulperende samtykke medfører i almindelighed at en retsbeskyttet handling bliver straffri, fordi vedkommende accepterer den. Ved

<sup>92</sup> LFF 2018 10-03 nr. 20 pkt. 2.9.1.1. og KBET 2017 nr.1563 s. 9, 52, KMT Speciel del s.550

<sup>93</sup> KMT Specielle del s.548-549

<sup>94</sup> Strfl. § 1 og § 19

<sup>95</sup> KMT speciel del s.541

<sup>96</sup> Ibid. s.550.

<sup>97</sup> Ibid. s.551

<sup>98</sup> KMT Speciel del s.552

<sup>99</sup> Ibid. s.551



vurderingen af en ærekrænkelser forholder domstolene sig til handlingens eller udtalelsens *evne* eller *egnethed* til at krænke en persons ære; selve handlingen bliver til en vis grad sekundær.<sup>100</sup> Har en person i længere tid f.eks. accepteret at blive kaldt øgenavne eller lignede, må det efter omstændighederne tolkes som en stiltiende accept.<sup>101</sup>

Dommen vedr. ærekrænkelser nedenfor har til formål at illustrere ærekrænkelser i en sag, hvor §§ 267-269 og EMRK artikel 8 og 10 blev anvendt.

---

TFK 2019.476:

T var tiltalt for ærekrænkelser af politimand P, jf. straffelovens § 268, jf. § 267 (tidligere regler<sup>102</sup>), ved at lægge en video på Facebook og YouTube, hvori bl.a. indgik optagelser af politimanden, og hvori det anførtes, at P var skyldig i magtmisbrug, vold, falsk anmeldelse og falsk forklaring for retten, ligesom der indgik en række ærekrænkende ord og sigtelser, der var egnet til at nedsætte P i medborgeres agtelse [...] [...] Byretten fandt T skyldig og fastsatte straffen til 60 dage betinget fængsel. Landsretten bemærkede, at straffelovens §§ 267-269 må fortolkes i lyset af EMRK, særligt artikel 8 og 10, og praksis hertil. Der var også ifølge Landsretten tale om beskyldninger, der var egnede til at nedsætte P i medborgeres agtelse, og flertallet fandt det godtgjort, at beskyldningerne var fremsat mod bedre vidende, og at T ikke havde haft rimelig grund til at anse dem for sande. Beskyldningerne mod P for magtmisbrug, vold, falsk anmeldelse og falsk forklaring var ikke straffri efter straffelovens § 269, men landsretten fandt med støtte i EMRK artikel 10, at T havde en retsbeskyttet adgang til offentligt at ytre sig kritisk om anholdelsen. Landsretten nedsatte straffen til fængsel i 40 dage. Straffen blev henset til den medgåede tid gjort betinget. Landsretten tilkendte P tortgodtgørelse på 25.000 kr.

---

9.10 § 267 OG EMRK ARTIKEL 8 OG ARTIKEL 10

Højesteret konstaterede for første gang i 1997 at bestemmelserne om ærekrænkelser skal fortolkes i overensstemmelse med EMRK.<sup>103</sup>

EMRK artikel 8 og artikel 10 skal ses i sammenhæng, og kan med fordel læses ligeså. Ved afgørelsen af hvorvidt der er tale om en ærekrænkelser, skal der foretages en afvejning af hensynet til individets ret til at tale frit efter EMRK artikel 10, og individets

<sup>100</sup> Ibid. s.550

<sup>101</sup> KMT Speciel del s.550

<sup>102</sup> KMT Speciel del s.552

<sup>103</sup> U1997.259/2 H og LFF 2018-10-03 nr.20 s.14ff.

ret til respekt for sit privatliv ifølge artikel 8. Hvis der er tale om ærekrænkelser vil det centrale være om personen med rimelighed kan krænkes på sit gode ry og rygte, og hvorvidt et straffeansvar er et udtryk for korrekt retsanvendelse ift. Domstolens fortolkning af EMRK artikel 8 og 10 i relation til ærekrænkelser. I vurderingen af den nationale domstols afgørelse bliver det for EMD afgørende, om der er sket et indgreb i den krænkedes ytringsfrihed. Et indgreb i ytringsfriheden kan kun retfærdiggøres, hvis der er lovhjemmel, og hvis formålet er legitimt og proportionelt; dvs. at indgrebet skal være ”nødvendigt i et demokratisk samfund.”<sup>104</sup>

Begreberne “*value judgment*” (værdidom) og “*statement of facts*” (beskyldning) er begge begreber til kategorisering af ytringen. “Statement of facts” dækker over udsagn, der kan føres bevis for, det vil sige egentlige beskyldninger, hvis rigtighed lader sig be- eller afkræfte.<sup>105</sup> De øvrige momenter i vurderingen er: udtalelsens emne og formål, udtalelsens afsender og adressat, udtalelsens forum og den kontekst som udtalelsen fremkom i samt muligheden for se sagsdokumenter.<sup>106</sup> Eksempler på afvejningen fra nyere dansk retspraksis er U2016.151 H og den ledende dom afsagt af EMD *Lingens mod Østrig*, dom af 8. juli 1986. <sup>107</sup> Til dommen fra dansk retspraksis bemærkes, at pressen har en særstilling ift. nyhedsformidling og som samfundets ”public watchdog.”<sup>108</sup>

---

#### LINGENS MOD ØSTRIG, DOM AF 8. JULI 1986

I dommen *Lingens mod Østrig*, dom af 8. juli 1986 havde journalisten Peter Lingens betegnet den østrigske kansler Bruno Kreisky som “umoralsk” og “uværdig.” Årsagen til udtalelserne var, at Kreisky havde samarbejdet med en politiker, der havde en fortid i SS. Lingens blev dømt for udsagnet i *Østrig* bl.a. med henvisning til, at han ikke havde ført sandhedsbevis for sine udsagn. Domstolen fandt, at Lingens' udsagn var “value judgments.” Der kunne derfor ikke kræves, at Lingens førte sandhedsbevis. Derimod var det afgørende, om der var et faktisk belæg for udsagnene, og hvorvidt disse blev fremsat i god tro.

Hos de danske domstole og i forarbejderne til bestemmelserne om freds- og ærekrænkelser fremgår, at krænkende ytringers skadeevne og psykiske følger virkninger

<sup>104</sup> EMRKP s.979

<sup>105</sup> LFF 2018 10-03 nr. 20 pkt.2.8.1.2. og KBET 2017 nr.1563 s.45

<sup>106</sup> KBET 2017 nr.1563 s.44

<sup>107</sup> U2002B.118 s.2-3 af Professor SSM

<sup>108</sup> LFF 2018 10-03 nr. 20 pkt.2.8.1.2

er langt større, hvis udtalelsen er fremsat i medierne, herunder på de sociale medier. Jo flere delinger desto mere komplekst bliver situationen, og desto større bliver ytringens skadeevne. Endelig kan udtalelsens formulering have betydning for vurderingen. Hvis indholdet er omfattet af EMRK artikel 10, vil et stødende ordvalg ikke i sig selv være et grundlag for at foretage et indgreb i ytringsfriheden. Omfanget af den beskyttelse som en ytring nyder er afhængig af sammenhængen ytringen bliver sagt i.<sup>109</sup> Østre Landsret anførte i FED 2006.283 Ø at udtrykkene “neurotisk” og “a nasty slick boy” måtte anses for ringeagtsytringer, set i lyset af den kontekst de blev sagt i. Udtrykkene var endvidere omfattet af straffelovens § 267. Domstolen idømte straf og godtgørelse herfor.<sup>110</sup>

---

#### 9.11 FORTSAT KRIMINALISERING AF ÆREKRÆNKELSER

Baggrunden for Straffelovrådets overvejelser skal ses i lyset af den udbredelse internettet har og de heraf afledte konsekvenser. Rådet fremhæver den hurtige og flygtige kommunikation samt debattens karakter på Facebook, Instagram, SnapChat og YouTube etc. som en begrundelse for fortsat kriminalisering af ærekrænkelser. Kommunikationsformen på internettet er ofte hård med fornærmelser og beskyldninger, hvoraf nogle er strafbare.<sup>111</sup>

Set i lyset af den teknologiske udviklings hastige og omfattende udbredelse på internettet og den heraf forhøjede risiko for længerevarende skadevirkninger, var det Straffelovrådets vurdering at kriminaliseringen af ærekrænkende beskyldninger i form af “statements of facts” og værdidomme i form af “value judgments” skal bevares. Det samme gælder for kriminalisering af ringeagtsytringer. § 267 videreføres således med samme gerningsindhold som i dag.<sup>112</sup>

Med freds- og ærekrænkelserne og seksualforbrydelsen har lovgiver formuleret fire nationale straffebestemmelser som kriminalisere hver sin kriminelle adfærd; fælles for

<sup>109</sup> U2002B.118 s.3 af Professor SSM

<sup>110</sup> LFF 2018 10-03 nr. 20 pkt.2.8.1.2 og KBET 2017 nr.1563 s.47

<sup>111</sup> KBET 2017 nr.1563 s.48 og LFF 2018 10-03 nr. 20 pkt.2.8.2.1

<sup>112</sup> KBET 2017 nr.1563 s.50

bestemmelserne er, at de sammen med EMRK artikel 8 og artikel 10 og udgør det strafferetlige værn imod seksuelle krænkelser på digitale de sociale medier.

## 9.2 ANALYSE AF DOMME OG INDSAMLET INFORMATION

Dette afsnit har fokus på national domstolspraksis. Formålet er at udlede de momenter, som domstolene vægter og lægger til grund i afgørelserne. Når momenterne er identificeret, skal de, sammenholdt med specialets øvrige informationer fra forarbejder og artikler mv., skitsere et billede af retsudviklingen.

*TfK 2017.476/2.* En 23-årig gerningsmand skrev og delte en meddelelse sammen med fotografier af forurettede og hendes telefonnummer. Delingen foregik via datingprofiler, som tiltalte oprettede. Tiltaltes meddelelse til forurettede lød at han ville slå hende ihjel, hvilket var egnet til at fremkalde alvorlig frygt for forurettedes liv, helbred og velfærd. Tiltalte blev idømt 40 dages ubetinget fængsel i byretten. Retten begrundede afgørelsen med ”forholdets grovhed” henset til de følger, som de falske profiler havde haft for forurettede. Landsretten tiltrådte byrettens strafudmåling og tortgodtgørelsen på 20.000 kr., men som følge af tiltaltes ”gode personlige forhold”, blev straffen gjort betinget med vilkår om samfundstjeneste.

I dommen afsagt af retten i Hjørring 2. feb. 2009 var hovedforholdet en overtrædelse af strfl. § 264d. Tiltalte havde uretmæssigt delt en sexvideoptagelse af sig selv og hans daværende kæreste. Tiltalte delte videoen med sine 120 Facebook-venner. Byretten lagde til grund at videoen blev delt med minimum 4 personer, hvilket var tilstrækkeligt til at overtræde strfl. § 264d. Endvidere blev det lagt til grund, at tiltalte tidligere havde truet med at ville dele billeder af ex-kæresten. På baggrund af disse faktorer og ud fra et samfundsmæssigt hensyn blev dommen fastsat til 6 mdr. ubetinget fængsel.

*U2015.2561 H* anvender begrebet ”omstændighederne i øvrigt” i præmisserne. Tiltalte havde uberettiget skaffet sig adgang til en mindreårig piges Facebook-profil, hvor han uretmæssigt uploadede billeder af hende til et website, hvor billederne blev manipuleret, så forurettede fremstod som pornomodel, og som deltager i hård porno. Momenter som Højesteret tillagde betydning var, at tiltalte ikke havde sløret pigen, at han nævnte hendes navn og i ydmygende og krænkende vendinger tilskyndede andre brugere til at gøre det samme. Retten lagde også vægt på at tiltalte havde kopieret et

betydeligt antal fotografier af pigen, som hun havde liggende på sin Facebook-profil. Tiltalte blev idømt 6 mdr. fængsel. Højesteret hævdede tortgodtgørelsen til forurettede fra 20.000 til 40.000 kr. under hensyn til krænkelsens grovhed, karakteren af mandens handlinger og omstændighederne i øvrigt. De tre dommes præmisser uddyber desværre ikke hvilke afvejsninger og overvejelser, der ligger i ”samfundsmæssige hensyn” eller ”omstændigheder i øvrigt”, og ud fra et retssikkerhedssynspunkt og for bevarelsen af en ensartet retspraksis er det beklageligt.

*U2018.567 H* Sagens omstændigheder var, at en ung mand på 17 år under et toiletbesøg ved en afslutningsfest uberettiget havde filmet A og B, der havde sex, hvorved han overtrådte strfl. § 232 og § 264d, idet han efterfølgende delte optagelsen på SnapChat. Videoen var tilgængelig på tiltaltes SnapChat-profil i 3-4 timer. I den periode havde 100-150 personer haft adgang til videoklipet. Tiltalte fjernede det efter anmodning fra en ven, der havde talt med den forurettede kvinde som ønskede at få videoen fjernet. A frygtede at videoen kunne få konsekvenser for hans fremtid og jobmuligheder, hvis en potentiel arbejdsgiver så videoen på internettet. B forklarede, at hun stadigvæk hørte om fremmede, der havde set T's video. Hun var for nylig blevet kontaktet af en veninde i Aarhus, hvis klassekammerater havde videoen. Landsretten fandt, at som følge af videoens karakter, og set i lyset af den krænkelse, som de forurettede var blevet udsat for, herunder at videoen blev eksponeret for 100-150 personer, blev straffen forhøjet fra 20 til 30 dages fængsel. Landsretten udtalte, at udgangspunktet for en overtrædelse af den pågældende karakter burde sanktioneres med ubetinget fængsel, men under hensyn til tiltaltes unge alder og gode personlige forhold fandt retten det forsvarligt bl.a. at gøre straffen betinget med vilkår om samfundstjeneste i 40 timer og betaling af godtgørelse på 20.000 kr. til A og til B.

*I TfK 2005.712* gav de to tiltalte, i et chatforum på internettet, udtryk for at en ukendt kvinde ønskede sex med mænd. De tiltalte videregav den forurettedes telefonnummer, hvorefter forurettede blev kontaktet af fremmede mænd. Landsretten lagde vægt på, at kvindens telefonnummer alene var anvendt til chat på internettet og ikke lagt ud på et åbent website. Retten fandt det derfor forsvarligt at gøre straffen på ti dages fængsel betinget med en prøvetid på 1 år. At retten vægtede, at telefonnummeret ikke blev delt på et ”åbent website” må forstås sådan, at domstolene her inddrager betragtninger om,

hvor mange personer der kan have fået telefonnummeret, og at det er mindre krænkende end havde det været på det åbne internet.

I *UI999.177 V* havde tiltalte scannet 7 fotografier af sin tidligere hustru sammen med skriftlige meddelelser, som han lagde ud på sin hjemmeside med en angivelse af hendes cpr.nr., adresse og telefonnummer samt med en groft krænkende tekst til hvert billede. Landsretten lagde til grund, at de offentliggjorte billeder blev taget med forurettedes samtykke. Ved fastsættelsen af straffen for overtrædelse af straffelovens § 264d var offentliggørelsen af billederne med stærke, nedladende ytringer og person- og telefonnummer en skærpene omstændighed. Tiltalte blev idømt 20 dages ubetinget fængsel. Domstolen foretager ikke "lempelse" som følge af "gode personlige forhold" eller "omstændighederne", og derfor synes dommen til sammenligning med de øvrige afgørelser at være en afgørelse, hvori retten sender et signal om hvor grænsen går for hvad samfundet accepterer. Henset til, at tiltaltes ytringer var grove og krænkende er det forbavsende, at der ikke er dømt for ærekrænkelser eller blufærdighedskrænkelser. Ærekrænkelser omfatter nonverbale ytringer, og tiltaltes nonverbale tilkendegivelser må være egnet til at nedsætte forurettedes person i andres agtelse, jf. strfl. § 267. Hertil kommer at blufærdighedskrænkelser i praksis også er anvendt i forbindelse med ydmygende handlinger med baggrund i forargelse og skadehensigt.

*TfK2020.168* omhandlede trusler. Tiltalte havde skrevet en kommentar på en partileders Facebookside, som var at sidestille med en trussel, jf. strfl. § 266. Tiltalte blev idømt 30 dages betinget fængsel med en prøvetid på 1 år. Ved straffastsættelsen blev der lagt vægt på, at truslen udsprang af *forurettedes* lovlige ytringer i den offentlige debat, tiltaltes unge alder og gode personlige forhold.

I *TfK 2016.1312* erkendte tiltalte at have sendt en truende e-mail og MMS-beskeder samt flere SMS'er af samme type til F. Landsretten konkluderede, at SMS-beskeden der indeholdt et fotografi af en gravsten med F's navn og dødsdatoen den 5. oktober 2014, var en trussel på livet. Efter en samlet vurdering, var truslerne egnet til at fremkalde en alvorlig frygt for forurettedes liv, helbred eller velfærd. Tiltalte var skyldig i overtrædelse af straffelovens § 266, og blev idømt 1 års fængsel hvoraf 6 mdr. var udestået med varetægtsfængslingen. De resterende 6 mdr. var betinget. Retten oplyste ikke baggrunden for, at de sidste 6 mdr. blev gjort betinget. Vejledning kan imidlertid findes i strfl. § 56.

*TfK 2019.476* omhandlede en ærekrænkelse af en politibetjent (P). Tiltalte havde lagt en video på Facebook og YouTube, hvor han beskyldte betjenten for at være skyldig i magtmisbrug, vold, falsk anmeldelse og falsk forklaring for retten, ligesom der indgik en række ærekrænkende ord og beskyldninger, der var egnet til at nedsætte P i medborgeres agtelse. I byretten fik tiltalte 60 dages betinget fængsel. Ved anke til Landsretten bemærkede retten, at straffelovens §§ 267-269 skal fortolkes i lyset af EMRK artikel 8 og 10. Landsretten erklærede sig enig i, at der var tale om ærekrænkende beskyldninger. Beskyldningerne mod P for magtmisbrug, vold, falsk anmeldelse og falsk forklaring var ikke straffri efter straffelovens § 269, men Landsretten fandt at T havde ret til offentligt at ytre sig kritisk om anholdelsen efter EMRK artikel 10. Landsretten nedsatte straffen til fængsel i 40 dage. Straffen blev henset til den medgæede tid gjort betinget. Landsretten tilkendte P godtgørelse for tort på 25.000 kr. Dommen er et eksempel samspillet imellem national ret og international ret.

Som det fremgår, er dommene konkret bedømt afhængig af de omstændigheder, hvori situationen udspillede sig. Det betyder imidlertid ikke, at der ikke er fælles momenter, men de er ikke nødvendigvis lette at udlede, fordi de defineres og afgrænses i begreber som ”gode personligt forhold” og lignende. I netop denne formulering ligger en vurdering af den tiltaltes samlede livssituation, herunder om vedkommende er tidligere straffet. Hvad angår straffastsættelsen er betingede domme og samfundstjeneste hyppigt anvendt. Rettens vurdering af, om der skal dømmes betinget eller ubetinget fængselsstraf er en konkret vurdering, som har mange fællestræk med de momenter der er nævnt her; dvs. f.eks. tiltaltes personlige forhold og kriminalitetens grovhed og art, jf. strfl. § 56<sup>113</sup>. Specialets information peger på, at hensyn til skadevirkningerne for de forurettede har lovgivers og domstolenes opmærksomhed, jf. U2018.567 H. Øvrige fælles momenter er antallet af personer billederne eller videoen er blevet eksponeret for, jf. TfK 2017.476/2 og U2018.567 H, samt måden hvorpå billederne eller videoen er gjort tilgængelig. Er materialet fremvist på det ”åbne internet” eller en lille gruppe på under fire personer på Facebook tillægges også betydning. jf. dommen fra retten i

<sup>113</sup> KMT alm. del s.361

Hjørring 2. feb. 2009. Af specialets øvrige analyse er det et overordnet fællestræk, at der er et politisk ønske om, at straffen skal afspejle forbrydelsens grovhed. At Folketinget kommer med sådanne tilkendegivelser i lovforarbejderne er ikke ualmindeligt, og domstolene følger dem som hovedregel.<sup>114</sup>

I forhold til seksuelle krænkelser viser specialets undersøgelser, at det har afgørende betydning, hvor hurtigt der handles ift. at få krænkende materiale effektivt fjernet. Jo længere tid der går, jo vanskeligere bliver det at standse spredning, fordi det går stærkt.<sup>115</sup> Lovgiver har i den forbindelse indsat strfl. 271, som pålægger domfældte og sociale medier af fjerne materiale af krænkende karakter. Det tyder på, at fokus er rettet på de sociale mediers og internettets skadevirkninger, hvilket også gør sig gældende hos EU, der har udarbejdet persondataforordningen, der skal styrke sikkerheden omkring persondata og retten til at få irrelevante eller ukorrekte oplysninger slettet eller berigtiget. Hertil kommer Facebooks tilsynsråd. Specialet viser at Danmark, som Tyskland og Frankrig allerede har gjort, bør tage stilling til de sociale mediers ansvar, og udforme en lov, der regulerer ansvaret, som Facebook og Instagram erkender at de har. Ligeså vigtigt er det, at danskerne tager ansvar for deres adfærd på internettet. Det gælder børn og voksne.

Freds- og ærekrænkelser og blufærdighedskrænkelser er et område som har gennemgået sproglige korrektioner og forhøjede strafferammer. F.eks. fik § 264d tilføjet et stk. 2 i form af en skærpende sidestrafferamme.<sup>116</sup> Straffelovrådet konkluderede i kommissionsbetænkningen 2017 nr. 1563, at der ikke var grundlag for at ændre bestemmelserne om freds- og ærekrænkelser, udover sproglige korrektioner, da bestemmelserne stadig er relevante og dækkende for hvordan privatlivet beskyttes. Hvad angår ærekrænkelserne var deres fortsatte kriminalisering til overvejelse i samme betænkning. Straffelovrådet fandt, henset til tonen på de sociale medier og internettet, at det var nødvendigt at opretholde det eksisterende strafferetlige værn. Politiet har på fem år modtaget 3.495 anmeldelser om blufærdighedskrænkelser på internettet. Tallet omfatter bl.a. ulovlig deling af nøgenbilleder og grooming.<sup>117</sup> Hvad angår uretmæssig

<sup>114</sup> KMT alm. del s.361 og Lene Sigvardt dommer ved retten i Næstved

<sup>115</sup> Digitalt Ansvar ”Anbefalinger til bedre beskyttelse på sociale medier” Professor SSM mfl. 2019

<sup>116</sup> KBET 2012 nr. 1531 pkt. 2.1.4

<sup>117</sup> Grooming er en ny kriminalitetsform, hvor voksne mænd søger kontakt med mindreårige børn via sociale medier og internettet. De udgiver sig for at være jævnaldrende med barnet og opbygger et tillidsforhold. Hensigten er seksuel udnyttelse og overgreb.



formidling af nøgenbilleder eller billedmateriale af pornografisk karakter er antallet af anmeldelser steget fra 324 anmeldelser i 2017 til knap 700 i 2019.<sup>118</sup> Politiet mener, at der er mørketal.

I forbindelse med denne analyse af fællestræk i retspraksis kombineret med informationer fra specialet, med formålet at tegne et billede af retsudviklingen og udviklingen i indsatsen på området er det vigtigt at påpege, at specialet kun kan forholde sig til anmeldte sager, der er blevet pådømt ved retten, og til de informationer, det har været mulig at indsamle. Der kan derfor være flere fællesmomenter, som specialet desværre ikke har med i vurderingen.

## 10. DIGITALE SOCIALE MEDIER

*Facebook* er en børsnoteret privat virksomhed med en årlig omsætning på \$21.08 mia. i 2019. Betragtet globalt havde Facebook 2,5 mia. aktive brugere i december 2019. Facebook tilbyder både oprettelse af profiler til privatpersoner og business-profiler til virksomheder; over 60 millioner virksomhedsprofiler var der oprettet i juni 2019. Facebook er dermed en virksomhed den spiller en stor rolle i andre virksomheders markedsføringsstrategi. *Instagrams* omsætning var i 2019 estimeret til 14 mia. I juni 2018 var der 1 mia. aktive bruger på Instagram.<sup>119</sup> I en *amerikansk* undersøgelse, foretaget i foråret 2019, rangerede appen som nummer to, overgået af det sociale medie Snapchat.<sup>120</sup> I fjerde kvartal i 2019 havde *Snapchat* 218 millioner daglige brugere fordelt over hele verden. Snapchats årsindkomst for 2019 var 1,7 mia. dollars. *YouTube* er den sociale platform adskiller sig fra de øvrige digitale sociale medier ved at fokusere på brugergeneret videomateriale og professionelle produktreklamer. YouTube's årlige omsætning var i 2019 \$15,1 mia.<sup>121</sup> Platformen har over 2 mia. brugere, hvilket svare til ca. 1/3 af internettet. YouTube's egne oplysninger viser, at der er 1,9 milliarder log ind-brugere hver måned, og at de besøgende ser over 1 milliard timers video hver dag, og

<sup>118</sup> Berlingske tidende "vi har brug for et stærkere politi må nettet" af Digitalt ansvar.

<sup>119</sup> **Statista com.** In June 2018, Instagram had reached one billion monthly active users, up from 800 million in September 2017. Published by J. Clement (besøgt d. 21.02.2020)

<sup>120</sup> Statista: Instagram: distribution of global audiences 2020, by age and gender. Published by J.Clement Feb 14, 2020 (besøgt 21.02.2020)

<sup>121</sup> **Omnicores.com** 13.2 2020

genererer milliarder af visninger.<sup>122</sup> YouTube har endvidere lanceret lokale versioner af deres tjeneste i mere end 100 lande og på 80 forskellige sprog.<sup>123</sup>

Formålet med dette afsnit har været at illustrere omfanget af de primære digitale sociale platforme, og dermed tydeliggøre, at uberettiget videreformidling af fotografier og videooptagelser med seksuelt krænkende indhold bliver set og delt af mange mennesker, også uden for landets grænser. Afsnittet skal ligeledes anskueliggøre, hvorfor det i de fleste tilfælde er en umulig opgave for myndighederne at fjerne seksuelt krænkende materiale fra de digitale sociale platforme og internettet. Endelig, skal afsnittet rette fokus mod de sociale medier som verdensomspændende virksomheder, og på deres ansvar i indsatsen mod af digitale seksuelle krænkelser af kvinder, mænd, børn og via deres sociale onlinetjenester.

Næste afsnit sætter fokus på nationale og internationale initiativer i bekæmpelsen af seksuelle krænkelser og indsatsen imod ulovlig brugergenereret information på de sociale platforme.

---

## 10.1 GOOGLE – HÅNDTERING AF SEKSUELT KRÆNKENDE MATERIALE PÅ PLATFORMEN

Google er ikke et socialt medie, men en søgemaskine og med en markedsandel på over 92 % og 40.000 søgninger i sekundet svarende til 3,5 mia. søgninger hver dag, har Google en betydelig rolle i indsatsen mod seksuelle krænkelser.<sup>124</sup> Det skyldes, at der ikke alene deles pornografisk materiale, nøgenbilleder og hurtcore-videoer<sup>125</sup> på de digitale sociale medier og internettet; der bliver også søgt efter materiale af den karakter, og denne søgning finder blandt andet sted på Google. Billederne og videoerne kan tilgås direkte fra Google. Ifølge Christine Sørensen, politisk chef hos Google, kæmper de en ”benhård kamp” for at undgå at seksuelt krænkende eller pornografisk materiale kan tilgås fra deres søgemaskine, men ifølge Christine Sørensen kan Google ikke finde det ulovlige materiale på internettet. Google er afhængig af politiet, og af at

<sup>122</sup> Youtube for pressen d. 22.02.2020

<sup>123</sup> **Omnicores.com** 22.02.2020

<sup>124</sup> <https://www.businessinsider.com/google-facebook-news-traffic-chart-2017-5?r=US&IR=T> Besøgt 12.5 2020 Betænkning om ytringsfrihedens rammer og vilkår i Danmark Betænkning nr. 1573, 2. del. s. 629 (YBET 2. del nr.1573)

<sup>125</sup> Fysisk og psykisk misbrug af kvinder og børn via internettet

organisationer som Red Barnet finder materialet og gør dem opmærksom på det. Derefter kan Google foretage en de-indeksering fra søgemaskinen. De kan ikke fjerne materialet fra websitet, hvor materialet befinder sig. Viser det sig at sitet er lukket, skal en eventuel kopi af websitet også fjernes.<sup>126</sup> Googles direktør erkender et ansvar, men fastholder, at de ikke selv kan finde og fjerne materialet, og det er efter Christine Sørensens opfattelse politiet, der skal definere hvad der er ulovligt og lovligt, ikke Google. Ifølge strfl. § 271 er den opfattelse ikke korrekt.<sup>127</sup> Christine Sørensen er således misinformeret om Googles forpligtigelser og rækkevidden af deres ansvar.

## 11. REGULERING AF DE SOCIALE MEDIEPLATFORME

I modsætning til andre europæiske lande, som f.eks. Tyskland og Frankrig, har Danmark ikke taget stilling til, hvem der bærer ansvaret for det indhold, der offentliggøres på de digitale sociale medier. De tiltag lovgiver har foretaget, og som alle er anbefalinger fra Straffelovrådet, følges ikke op med en utvetydig stillingtagen til omfanget og rækkevidden af de sociale mediers ansvar for formidling af ulovlig information og selektering i lovlig information etc. Flere sager har tydeliggjort et behov for at tage stilling til de sociale mediers ansvar, og for en bedre beskyttelse på sociale medier. Eksempler på sager, der åbnede debatten om regulering af de sociale medier i Danmark, er delingerne af drabsvideoerne på en dansk og en norsk kvinde, der var på rejse i Marokko i 2018, Umbrella-sagen vedrørende deling af videoer med seksuelt indhold af mindreårige, samt sagen om selvmordsbrevet, som reality-stjernen Fie Laursen lagde op på sin Instagram-profil.<sup>128</sup> Instagram har efterfølgende udtalt, at de burde have fjernet opslaget, men at deres undladelse ikke var i strid med deres retningslinjer.<sup>129</sup>

Den samme tilbageholdenhed som ses hos lovgiver ift. de digitale sociale platforme, findes også hos politi- og anklagemyndighed, som stadigvæk synes at være mindre villige, når det drejer sig om at *rejse tiltale* overfor den sociale medieplatform.

<sup>126</sup> UH s.295-299

<sup>127</sup> jf. Rigsadvokatens meddelelse 2019 01-01 nr. 9054, jf. LFF 2018-10-03 nr. 20

<sup>128</sup> ”Analyse af de sociale mediers ansvar.” Digitalt Ansvar, Sten Schaumburg-Müller og Ask Hesby Krogh s.6

<sup>129</sup> Politikken. dk 8. juli 2019 <https://politiken.dk/kultur/medier/art7289355/Burde-være-fjernet-siger-rådgivningslinje> Besøgt 12.5 2020 og YBET 2. del nr.1573 s.654

Umbrella-sagen er et eksempel. I sagen undlod Facebook at fjerne materialet, som var tilgængeligt på platformen over en længere periode, selv om Facebook var informeret om materialets tilstedeværelse. Facebook er formentlig erstatningsansvarlig, jf. EAL § 26 og strafansvarlig efter strfl § 23 om ansvar for medvirken til ulovlig videregivelse af seksuelt krænkende videomateriale ved passivitet, men den danske anklagemyndighed har ikke rejst tiltale overfor Facebook der var ikke formodning om, at Facebook havde handlet ansvarspådragende.<sup>130</sup> Tilbageholdenheden fra lovgiver, politi og anklagemyndig fremkalder en vis undren, idet praksis fra EMD slår fast, at det er statens positive pligt at værne om den enkelte borgers privatliv, ved at skabe mulighed for retsforfølgning af krænkeren.

”Regulering af de digitale sociale medier” er ofte med tanke på at forpligte platformene til at fjerne ulovligt indhold indenfor en snæver tidsramme, og på at beskytte ytringsfriheden på sociale medier. Tidsperspektivet for fjernelse af ulovligt indhold er i Tyskland og Frankrig 24 timer.<sup>131</sup> Ved en regulering af de digitale sociale medier, vil der være mange holdninger til hvordan det gøres med største effektivitet; ikke mindst vil de sociale medier have en holdning til spørgsmålet. Et tiltag som allerede eksisterer er OECDs retningslinjer for multinationale virksomheder.<sup>132</sup> Her er det et krav, at virksomhederne overholder gældende ret i de lande, som de er tilstede i; det betyder at de sociale medier forpligtes til at følge dansk lovgivning, samt medvirke til at forhindre og standse lovbrud og seksuelle krænkelser igennem deres medie. Dansk ret skal håndhæves i det digitale rum såvel som i det fysiske rum.

---

## 11.1 FJERNELSE AF INDHOLD OG YTRINGSFRIHED PÅ SOCIALE MEDIER

Udgangspunktet for upload af materiale på sociale medier er, at det er brugerne selv der har ansvaret for lovligheden. Når den pågældende bruger ikke kan lokaliseres og identificeres anvendes EHL § 16 og EHD artikel 14 om ansvarsfritagelse for indhold på brugergenerede sociale medier.<sup>133</sup> Den nationale regulering på området for fjernelse af

<sup>130</sup> ”Analyse af de sociale mediers ansvar på ” s.26 Digitalt ansvar, af SSM/AHK Og YBET 2. del nr.1573 s.642-643

<sup>131</sup> Ibid. s.648 ff.

<sup>132</sup> ”Analyse af de sociale mediers ansvar” s.29, Digitalt Ansvar af Professor SSM/AHK

<sup>133</sup> YBET 2.del s.641

ulovligt indhold på digitale sociale medier findes i EHL §16 og EHD artikel 14, som er behandlet i afsnittet om ansvar eller ansvarsfrihed i dette speciale.<sup>134</sup>

---

### 11.2 RET TIL SLETNING ("RETEN TIL AT BLIVE GLEMT" GOOGLE SPAIN)

EU-Domstolen gav i 2014, før Persondataforordning (GDPR)<sup>135</sup> trådte i kraft 25. maj 2018, EU-borgere ret til, på anmodning, at få personlige oplysninger, der var "ufuldstændige" eller "urigtige," berigtiget, slettet fra eller blokeret på internettet. Sletningsretten omfatter også materiale af seksuelt krænkende eller pornografisk karakter; både fotografier og videooptagelser, jf. EMRK artikel 8. Ifølge EMD er materialet omfattet af "personlige oplysninger".

EU-Domstolen konkluderede i Google Spain-dommen, at enhver borger har krav på at få links til irrelevante oplysninger omkring sin person fjernet fra Google. Det tillægges ikke betydning at oplysningerne var relevante på tidspunktet, hvor de blev offentliggjort. EUD fastslog samtidig, at det ikke var et krav at de irrelevante oplysningerne havde en skadevirkning. Det var tilstrækkeligt, at de var irrelevante.<sup>136</sup> Google Spain-afgørelsen har skabt en retstilstand, som fastslår, at søgemaskiner ikke må linke til irrelevante personoplysninger. Det betyder imidlertid ikke at oplysningerne ikke længere er der, det betyder at de pga. det brudte link ikke vises i søgeresultaterne. I hvert fald ikke i samme omfang som tidligere.<sup>137</sup> "Retten til at blive glemt" reguleres i Persondataforordningens artikel 17, stk. 1.<sup>138</sup>

---

### 11.3 YTRINGSFRIHED PÅ DIGITALE SOCIALE MEDIER

Ytringsfriheden er tilstede på de sociale medier, også selv om de fjerner lovligt brugerindhold. Som private virksomheder er de sociale medier ikke retligt forpligtet til at respektere brugerens ytringsfrihed.<sup>139</sup> Relationen mellem de digitale platforme og brugere er funderet på en almindelig privatretlig aftale. Det betyder, at platformen

<sup>134</sup> UH s.271 ff. Og ibid. s.641 ff.

<sup>135</sup> 2016/679 27. april 2016

<sup>136</sup> UH s.396-400

<sup>137</sup> YBET s.636

<sup>138</sup> Google Spain dommen er d. 26. september 2019 fulgt op af en sag med samme emne, heraf navnet Google II

<sup>139</sup> YBET 2. del nr.1573 s.639

sætter rammerne, og brugeren nyder fordelene ved at anvende platformens muligheder. Kontraktfriheden mellem brugeren og onlineplatformen betyder altså, at det er mediet, der ubetinget dikterer brugerbetingelserne ift. hvordan brugeren må benytte tjenesten; f.eks. accepterer brugeren med sin accept af vilkårene, at de har ret til fjerne opslag, som de finder krænker andres rettigheder, eller bryder med virksomhedens interne retningslinjer etc. Der er således ikke tale om censurering i juridisk forstand, fordi censur sker imellem stat og borger. Konstruktion er derfor legal, og konsekvensen er klar: hvis brugeren ikke bryder sig om vilkårene, må vedkommende finde en anden social platform; der er bare ikke andre der tilbyder det samme som Facebook.<sup>140</sup> Det faktum er med til at give en platform som Facebook stor magt og monopollignende status.<sup>141</sup> Facebook sletter opslag på et grundlag, der ikke er tydeligt, og i princippet kan de ikke bebrejdes. Det skyldes ikke alene aftalefrihed, med også at det er staterne, der har forpligtet sig til at beskytte borgerens grundlæggende rettigheder, ikke virksomheder. Dog er gennemsigtighed og en begrundelse rimeligt at forvente i de tilfælde, hvor det drejer sig om fjernelse af lovligt indhold. I lyset af EMRK og statens positive forpligtigelser kunne det overvejes, om ikke nationalstaterne har eller kunne pålægges en forpligtigelse til at beskytte borgeren imod de sociale mediers indgreb i borgernes grundlæggende rettigheder, jf. EMRK artikel 8 og 10.<sup>142</sup>

## 12. INDSATSER FRA DIGITALT ANSVAR, SOCIALE MEDIER OG EU

### 12.1 EU-KOMMISSIONENS FORSLAG – AUTOMATISKE UPLOADFILTRE

EU-Kommissionen kom i 2018 med en henstilling til onlinevirksomheder og medlemsstaterne om at sikre, at bl.a. strafbare lovovertrædelser og ulovlige hadefulde ytringer, ikke forekom på internettet. EU-kommissionen tilskyndede samtidig sociale medieplatforme som Facebook, YouTube og Google til at anvende automatiserede uploadfiltre til sletning af ulovligt indhold. Endvidere blev platformene opfordret til at ansætte personale som en sikkerhedsforanstaltning, da vurderingen af lovligt indhold versus ulovligt indhold kan kræve, at der foretages en konkret vurdering på baggrund af

<sup>140</sup> ”Bør sociale medier forpligtes til at bringe lovlige indlæg” s.2 af Sten Schaumburg-Müller fra ”Holder det i byretten” s. 1-2

<sup>141</sup> Ibid. s.2

<sup>142</sup> YBET 2. del nr.1573 s.639

de foreliggende omstændigheder. Problemet er bl.a. at algoritmerne ikke sonderer mellem konkrete omstændigheder og sammenhænge, hvilket kan medføre at strafbart materiale forbliver på platformen, og at lovligt indhold fjernes.<sup>143</sup>

---

## 12.2 FACEBOOKS TILSYNSRÅD

Juridiske eksperter, menneskerettighedsforkæmpere og IT kyndige er at finde blandt de udnævnte medlemmer af Facebooks nye "Oversight Board" (tilsynsråd). Rådets opgave bliver at vurdere, hvilket indhold der skal fjernes.<sup>144</sup> Rådet træffer bindende afgørelser, som Facebook skal følge. Det er tilsynsrådets opgave at vurdere sagerne ud fra Facebooks og Instagrams retningslinjer, og at sikre ytringsfriheden. De sager der udvælges, vil først og fremmest være sager, der har stor betydning for en større del af brugerfladen, og klagesager som har eller kan få betydning for den offentlige debat.<sup>145</sup> Oprettelse af et tilsynsråd er Facebooks erkendelse af magt og indflydelse, og af at der er en problemstilling omkring indholdet på platforme, som Facebook skal håndtere, hvis de vil undgå at EU gør det for dem. Tilsynsråd er derfor et positivt signal at sende til Europa. Oprettelsen betragtes også som et signal til EU om at slippe tankerne om retlig regulering af de sociale medier.<sup>146</sup> Problemet med tilsynsrådet er, at det ikke er uafhængigt af Facebook, idet medlemmerne er valgt af Facebook. Rådet har desuden ingen kontrol med algoritmerne,<sup>147</sup> Det er vigtigt at tilsynsrådets etablering ikke standser relevant lovgivningsarbejde i EU, idet det er vigtigt, at Facebook kommer under demokratisk kontrol, og ikke internt tilsyn.<sup>148</sup>

---

## 12.3 DIGITALT ANSVAR

*Digitalt Ansvar* er en paraplyorganisation, der sammen med 17 andre medlemsorganisationer, heriblandt Børns Vilkår samarbejder om at fremme digital

<sup>143</sup> YBET 2. del s.644 og "Når digitale platforme skal begrænse ytringsfriheden," Institut for Menneskerettigheder 2019

<sup>145</sup> Michael McConnell, medformand og forhenværende advokat ved USA's højesteret. Besøgt 13.5 2020

<sup>146</sup> Johan Fakas PhD- studerende i medier og kommunikation ved Malmö Universitet, interview i DR P1 Morgen d. 11.5 2020

<sup>147</sup> DR P1 Mennesker og medier d. 15.5.2020

<sup>148</sup> Johan Fakas PhD studerende i medie og kommunikation Malmö Universitet DR P1 Morgen d. 11.5 2020

ansvarlighed og en effektiv indsats mod seksuelle krænkelser på sociale medier.<sup>149</sup> En sådan indsats forudsætter et stærkt og synligt politi på de sociale medieplatforme, og at der reageres hurtigt hvad angår fjernelse af det krænkende materiale, når krænkelser anmeldes. Hos organisationen er det oplevelsen at politiet nu, efter længere tids påvirkning reagerer hurtigere.<sup>150</sup>

Statistisk set har politiet på fem år modtaget 3.495 anmeldelser om blufærdighedskrænkelser på internettet. Tallet omfatter bl.a. ulovlig deling af nøgenbilleder og grooming. Hvad angår uberettiget videregivelse af nøgenbilleder eller billedmateriale af pornografisk karakter er antallet af anmeldelser steget fra 324 anmeldelser i 2017 til knap 700 i 2019. Antallet af anmeldelser er sandsynligvis højere, idet det først i 2019 blev muligt at anmelde forbrydelsen online på politiets website, og samtidig er det politiet vurdering, at mange ofre undlader at anmelde forbrydelsen; det gælder især for det voksne segment som oplever, at det har store personlige omkostninger.

Digitalt Ansvar har formuleret 10 anbefalinger til forbedringer rettet til lovgiver. To af anbefalingerne er, at der formuleres en lov som fastslår de sociale mediers ansvar, med krav om at de anmelder og fjerner ulovligt indhold inden for 24 timer.<sup>151</sup> Manglende overholdelse af reglerne sanktioneres med bøde. Endvidere foreslås oprettelse af en digital ombudsmandsinstitution.<sup>152</sup>

## 13. ANSVARET PÅ INTERNETTET

### 13.1 MELLEMMANDSANSVAR EL. ANSVARSFRIHED

Mellemmændene har en afgørende rolle i indsatsen mod seksuelle krænkelser på internettet, idet de er i stand til at spærre for informationsspredningen, og dermed forhindre formidling af ulovlig information på de sociale medier og på internettet. Mellemmændene er centrale, fordi de er nemmere at lokalisere end den enkelte

<sup>149</sup> Digitalt Ansvar.dk

<sup>150</sup> ”Vi har brug for et stærkere politi på nettet” online artikel på Berlingske d. 17.2 2020 af Miriam Michaelsen Digitalt Ansvar/AHK Digitalt Ansvar

<sup>151</sup> ”Til forsvar for en god regulering af sociale medier” s..3 af SSM fra ”Holder det i byretten.”

<sup>152</sup> ”Analyse af de digitale mediers ansvar” s.34 Digitalt Ansvar og ”Bør sociale medier forpligtes til at bringe lovlige indlæg” s.2 af SSM



internetbruger, der offentliggjorde det ulovlige materiale på internettet, og fordi man ved at søge informationsspredningen blokeret via mellemmændene standser spredningen for mange internetbrugere på én gang. Det er imidlertid ikke ligetil at pålægge mellemmændene et medansvar for internetbrugernes ulovlige anvendelse af internettet og de sociale medier. Ud over at standsningen risikerer at være et indgreb i ytringsfriheden og i retten til respekt for privatliv, kan det også være omkostningstungt at investere i effektive kontrolsystemer.<sup>153</sup> Omvendt kan det ikke tillades, at en virksomhed kan leve af at formidle ulovlige oplysninger på internettet. Hvis mellemmændene kan hindre ulovlig informationsspredning ved en mindre indsats, bør dette gøres.

## 13.2 DIGITALE SOCIALE MEDIER – RETSGRUNDLAG

EHL § 16 og EHD artikel 14 regulere de situationer, hvor mellemanden er ansvarsfri ift. ulovlig brugergeneret indhold på internettet. EHL § 16 er universel, og omfatter alle former for ulovlig information, herunder ringagtsytringer, porno og ophavsretskrænkelser.<sup>154</sup> Straffelovens regler om medvirken finder ligeledes anvendelse, jf. strfl. § 23. Det samme gør den almindelige culperegulering og reglerne om erstatningsansvar og godtgørelse for ikke økonomisk skade, jf. EAL §§ 25-26.<sup>155</sup>

### 13.2.1 TJENESTER MED BRUGERGENERET INDHOLD EHL §16

Det var i EU-domstolens afgørelse i Google AdWords-dommen<sup>156</sup> og eBay-sagen<sup>157</sup> det blev afgjort, at mellemmændene bag de sociale netværkstjenester og tjenester med brugergenereret indhold kan være beskyttet af EHL § 16. Med henvisning til EHDs præambel pkt. 42, præmis 113-114 slog EU-domstolen fast, at forudsætningen for ansvarsfritagelse forudsætter, at mellemanden udelukkende foretager en *teknisk, automatisk og passiv* behandling af informationerne der lagres, *uden kendskab* til informationens indhold i øvrigt. Hvor grænsen imellem passiv videreformidling og aktiv udnyttelse af informationen går, beror på en vurdering som ikke umiddelbart kan

<sup>153</sup> UH s.271

<sup>154</sup> KMT EHL s.189-190

<sup>155</sup> UH s. 276-277,284 og KMT EHL s.189

<sup>156</sup> Forenede sager C-236/08-C238/08 Google AdWords-dommen

<sup>157</sup> C-324/09 eBay-sagen præmis 113 UH s. 305

udledes af hverken Google AdWords-dommen eller eBay-sagen.<sup>158</sup> Det ligger dog fast, at generel viden om ulovligt materiale ikke medfører, at mellemmanden har et kendskab til informationen i et omfang, der udelukker ham fra at være beskyttet af § 16.<sup>159</sup>

E-Bay er en online markedsplads og auktionsplatform med køb og salg af varer imellem brugere over hele verden. Sagen omhandlede spørgsmålet om hvorvidt eBay krænkede varemærkeretten, ved at benytte kendte brands som søgeord på deres tjeneste. Når en bruger søgte på et af de købte brandnavne, kom et link frem som henviste til, at varen var tilgængelig på e-Bay. Domstolens konklusion var samstemmende med Google AdWords-dommen, at mellemmanden skal levere sine ydelser *neutralt* igennem en *teknisk, automatisk behandling af de modtagne oplysninger, og at der ikke er kendskab til eller kontrol* over informationen fra mellemmandens side.<sup>160</sup>

En ledende dom om ansvaret for brugergeneret indhold er sagen imellem YouTube/Google og Viacom.<sup>161</sup> Viacom ejer tv-kanaler som MTV og ejer pladeselskaber. Selskabet rejste en erstatningssag med et erstatningskrav på ca. 1 mia. dollars som kompensation for det massive antal af ophavsretskrænkelser der er at finde på YouTube. Der er tale om musikvideoer m.m. som Viacom havde ophavsretten til, og som blev uploadet af YouTube-brugere. Afgørelsen faldt d. 23. juni 2010. Domstolen i New York afgjorde, at YouTube/Google var ansvarsfri. Generel viden hos mellemmanden om ulovligt materiale er ikke tilstrækkeligt til at medføre erstatning for ophavsretskrænkelser. Dommen blev anket, men parterne indgik efterfølgende forlig.<sup>162</sup> Spørgsmålet er herefter om *specifik viden* om ulovligt materiale, der bliver mellemmanden bekendt, kan statuere kendskab hos mellemmanden. At blive ansvarlig for alle påstande om ulovlig information kan potentielt skabe en situation, hvor mellemmanden sletter information for at være på ”den sikre side”, hvilket kan medføre at lovlig information slettes.<sup>163</sup> EUD konkluderede, med henvisning til eBay-sagen, at en henvendelse om at der findes ulovlig information, ikke i sig selv er tilstrækkeligt til

<sup>158</sup> UH s.304-305

<sup>159</sup> UH s.307

<sup>160</sup> UH s. 305, 243 og EMD tilslutter sig at der i nogle tilfælde vil være ansvar for formidlere, men afviser samtidig et generelt objektivt ansvar.<sup>160</sup>

<sup>161</sup> Viacom International Inc. v. YouTube June 23, 2010 nr. 07 Civ.2103 2010 WL

<sup>162</sup> UH s.307

<sup>163</sup> UH s.308

at ansvarsfritagelsesreglen i EHD artikel 14 falder bort, men en besked af den karakter skal indgå i vurderingen af, om mellemmanden burde have vidst, at der var tale om ulovlig information, jf. dommens præmis 122.<sup>164</sup>

E-handelsdirektivet artikel 14 fra 2000 blev implementeret i EHL § 16. De brugergenerede tjenester var i 2000 ikke eksisterende i Danmark. § 16 i EHL og artikel 14 i EHD blev derfor ikke skabt med en regulering af digitale sociale medier i tankerne, og var derfor heller ikke forberedt på at håndtere problemstillingerne omkring digitale sociale medier. Der har af den grund hersket tvivl om hvorvidt § 16 kunne anvendes. Overvejelserne gik på, om der var den tilstrækkelige passivitet og det fornødne ukendskab til informationerne fra mellemmandens side, som det er forudsat.<sup>165</sup> I Google AdWords-dommen fastslog Domstolen, at selvom der ved anvendelsen af Google AdWords sker en sammenligning mellem og kategorisering af søgeord og de AdWords, der er opbevaret i Googles system, ændrer det ikke ved, at Google indtager en passiv rolle som mellemmand hvad angår lagrede AdWords. Google var således beskyttet af EHD artikel 14 og der var derfor ikke tale om en krænkelse af varemærkeretten.<sup>166</sup> Med de to domme kan det konkluderes, at sociale netværkstjenester og øvrige tjenester med brugergeneret indhold, vil kunne omfattes af EHD artikel 14 og EHL § 16, selv om det brugergenerede indhold og netværkstjenestens eget indhold forudsætter hinanden. Det forudsætter dog stadigvæk at mellemmanden har en *passiv rolle og foretager en teknisk og automatisk behandling af informationen*.<sup>167</sup> Besidder mellemmanden viden eller burde viden om ulovligt oplagret information, risikere han at pådrage sig ansvar for medvirken til oplagring af ulovlig information samt evt. erstatningsansvar. Mellemmanden er desuden forpligtet til at fjerne ulovlig information eller til at hindre adgangen til den, når han bliver bekendt med den, hvis han vil forblive ansvarsfri, jf. § 16, stk. 1, nr. 1. og nr. 2.<sup>168</sup> Og informationen skal fjernes med respekt for ytringsfriheden; fjernelsen må således ikke være en blokering af menneskets ret til at udtrykke sine holdninger.<sup>169</sup>

<sup>164</sup> UH s.308

<sup>165</sup> UH s.304

<sup>166</sup> UH s.236

<sup>167</sup> UH s.305-306

<sup>168</sup> UH s. 300-302 og 2018B.113 s.4 af professor SSM jf. princippet om notice and take down

<sup>169</sup> U2018B.113 s.4 professor SSM

### 13.2.2 BORTFALD AF BESKYTTELSEN EFTER §16 I EHL OG ARTIKEL 14 I EHD

Ifølge EHD præambel pkt. 42 er forudsætningen for at være omfattet af ansvarsfrihedsreglerne at mellemmanden giver adgang til et ”kommunikationsnet” og herefter kun varetager funktioner, der er *tekniske, automatiske og passive, og hvor mellemløbet ikke har hverken kendskab til eller kontrol* over de informationer, der videreformidles eller oplagres.<sup>170</sup> Efter praksis fra EUD har det ingen betydning om tjenesten er kommerciel, om tjenesteudbyderen bestemmer betalingsvilkår, eller om udbyderen fastsætter de overordnede rammer. EUD har imidlertid endnu ikke taget stilling til hvorvidt *aktiv redigering* bevirker, at det sociale medie ikke længere er omfattet af EHD’s ansvarsfrihedsbestemmelser.<sup>171</sup> EMD henviser til anbefalingen fra EU's Ministerråd om at tage en *”differentiated and graduated approach”*<sup>172</sup> når det handler om nye medier. Med oplysningerne fra EUD og dommen Delfi vs. Estland 16.6.2015, hvor et online medie blev gjort ansvarlig for brugerkommentarer på deres website, selv om kommentarerne blev slettet da virksomheden blev opmærksom på dem, samt EMDs meget forsigtige kommentar er det muligt at drage den konklusion at et onlinemedie kan være medansvarlig, og det at give adgang til et socialt medie ikke i sig selv kan medføre ansvar.<sup>173</sup> Hvor meget der skal til, før der er medansvar efter dansk ret, er usikkert. Det er dog vanskeligt at argumentere for at Facebooks kontrol med og redigering af brugerprofiler ved f.eks. fjernelse af visuelt indhold, ytringer og lukning af grupper er ”teknisk drift og passiv rolle uden kendskab og kontrol.” Det betyder, at Facebook og andre sociale medieplatforme *redigerer sig ud af både EHL § 16 og EHD artikel 14, og bliver i stedet omfattet af strfl. § 23.*<sup>174</sup>

### 13.3 STRFL. § 23 MEDVIRKEN

Fysiske personer og juridiske personer kan ifalde medvirkensansvar når de er involveret i samme retskrænkelse, og når de ” [...] ved tilskyndelse, råd eller dåd har medvirket til gerningen[...] ” samt når de har den fornødne tilregnelser, som er forsæt, jf. strfl § 19.

<sup>170</sup> Google AdWords- dommen forenede sager C-236/08-C-238/08 præmis 113 og 114 og UH s.304 og 240 ff. Og U2018B.113

<sup>171</sup> Delfi vs. Estland 16.6.2015

<sup>172</sup> U2018B.113 s.4

<sup>173</sup> Ibid.

<sup>174</sup> U2018B.113 s.4 af professor SSM

Den objektive afgrænsning af § 23 beror på en fortolkning af ”*ved tilskyndelse, råd eller dåd har medvirket til.*” Herunder hører bistand som skal øge muligheden for gennemførelsen af lovovertrædelsen (fysisk meddelagtighed) og viljen til at begå den (psykisk meddelagtighed)<sup>175</sup>. Selv om det ikke fremgår af bestemmelsens ordlyd omfatter § 23, stk. 1, 1. pkt. også medvirken ved *passivitet*. Et medvirkensansvar for en passiv handling forudsætter, at der foreligger skærpende omstændigheder. Det skyldes at § 23, stk. 1, 1. pkt. som almindeligvis sanktionere strafbare *aktive* handlinger, nu skal sanktionere en forbrydelse begået ved *passivitet*. Det skal med sikkerhed kunne fastslås, at gerningsmanden kunne have forhindret ulovligheden ved at have foretaget en *aktiv* handling, og at gerningsmanden var pligtig til at fortage den. Et ansvar for passivitet kan tænkes, hvis den ulovlige aktivitet realiseres igennem en server som kontrolleres af en formidler.<sup>176</sup> Reglerne for strafferetligt medvirkensansvar ved passivitet omfatter også uagtsomhed.<sup>177</sup> En formidler kan således ifalde medvirkensansvar for uagtsom adfærd, hvis uagtsomhed medføre straf efter den relevante lovbestemmelse.

#### 14. KONKLUSION OG PERSPEKTIVERING

Specialet kortlægger retsgrundlaget for seksuelle krænkelser på digitale sociale medier, og det retsgrundlag der omfatter de digitale medieplatforme. Valget af Facebook, Instagram, YouTube og SnapChat som de fire platforme specialet har fokus på, begrundes med at det er her de seksuelle krænkelser og freds- og ærekrænkelser samt blufærdighedskrænkelser i særlig grad udspiller sig. Specialets undersøgelser fastslog bl.a., at strfl §§ 264d, 266, 267 og § 232 betragtes som de bestemmelser, der sammen med beskyttelsen i Menneskerettighedskonventionens artikel 8 og artikel 10, udgør det samlede retsgrundlag, der skal beskytte brugerne af de sociale medier imod *seksuelle krænkelser*. Hvorvidt handlingerne er strafbare på de digitale sociale medier, afhænger af om der er meddelt samtykke til handlingen, og i så fald er handlingen ikke strafbar. Samtykkekravet fremgår ved anvendelsen af ordet ”uberettiget” i § 264d. Hvad angår de tre øvrige strafbestemmelser er der ikke i lovteksten et eksplicit krav om samtykke, men det fremgår af forarbejderne hertil.

<sup>175</sup> KMT alm. del s.269

<sup>176</sup> KMT EHL 185-186 og UH s.275

<sup>177</sup> KMT EHL s.186 og U1996.209/2 H

Freds- og ærekrænkelserne samt blufærdighedskrænkelser kriminaliserer meget forskellige lovovertrædelser; fra uberettiget videregivelse af oplysninger om private forhold, f.eks. pornografisk billedmanipulation delt på internettet, jf. U2015.2561 H, til forhånende og nedsættende beskyldninger og ringagtsytringer i tale, på skrift, verbalt og nonverbalt, jf. TfK 2019. 476 samt blufærdighedskrænkelser ved intetanende at blive filmet i intime situationer, jf. U2018.567 H.

Når domstolene træffer afgørelse i krænkelssager, har materialets karakter og grovhed afgørende betydning. Hertil kommer tiltaltes personlige forhold. ”Gode personlige forhold” synes at have en formildende indflydelse ved straffastsættelsen. Endvidere er forbrydelsens omfang afgørende f.eks. antallet af delte fotografier eller hvor billederne og/eller meddelelsen blev delt, med hvem, og hvor mange der må forventes at have haft adgang til materialet. En anden formildende omstændighed er ung alder. I forhold til forurettede er hensynene centreret omkring den samlede situation som forurettede er bragt i; dvs. grovheden og karakteren af forbrydelsen, krænkelssens omfang og dens skadevirkninger. Lovgivningsmagten har i forbindelse med gennemsynet af reglerne fundet anledning til at skærpe strafferammerne, således at der under særlige omstændigheder kan idømmes en højere fængselsstraf. Baggrunden er internetbrugernes kriminelle adfærd på de sociale medier og internettet som helhed. Lovgiver har derimod ikke fundet anledning til at reglerne skulle ændres eller afskaffes. De opleves med de nævnte korrektioner som tidssvarende i henseende til hvordan privatlivet beskyttes. Skærperne er foretaget i perioden 2018/19, og det bliver derfor interessant at se hvor meget domstolene vil benytte dem. Umiddelbart er der ikke noget der indikerer, at domstolene har udnyttet muligheden for at idømme højere straffe. Udover det selvfølgelig at forholdene ikke har opfyldt betingelserne for at benytte stramningerne, kan en tilbageholdenhed også skyldes at de danske domstole er forpligtet til at fortolke bestemmelserne i overensstemmelse med EMRK og EU-retten

Ved at se på retspraksis og informationer fra forarbejder og artikler tegner der sig et billede at et retsområde, hvor kriminaliteten er stigende. Over en periode på fem år har politiet oplevet at modtage 3.495 anmeldelser af it-relaterede blufærdighedskrænkelser. Antallet af anmeldelser ift. deling af nøgenbilleder er også stigende. I 2017 blev der registreret 324 anmeldelser til ca. 700 anmeldelser i 2019.

I forbindelse med analysen af retsudviklingen må det bemærkes, at antallet af domme idømt efter de nye regler ikke er overrepræsenteret i specialet, og at det har en betydning for vurderingen af retsudviklingen. Det anses imidlertid for positivt at flere af de udvalgte domme er prøvet ved lands- og Højesteret.

Dansk ret har ikke regler der regulerer indholdet på sociale medier. Ej heller danske regler, som har fokus på strafbart indhold på sociale medieplatforme. Ansvar for ulovligt indhold på digitale sociale medier med brugergeneret indhold reguleres derfor i E-Handelslovens § 16 og E-handelsdirektivets artikel 14. Straffelovens § 23 om aktiv og passiv medvirken finder ligeledes anvendelse. Det samme gør den almindelige culpa-regel og reglerne om erstatningsansvar og godtgørelse for ikke økonomisk skade, jf. EAL §§ 25-26.

Specialet kan konkludere, at de sociale medier, der redigerer i brugerindholdet på deres platform ikke er beskyttet af E-handelsloven § 16 og E-handelsdirektivets artikel 14 om ansvarsfrihed for ulovligt indhold, men derimod af straffelovens § 23. Det skyldes at platformene *ikke* udelukkende har en automatisk og passiv rolle ift. informationen på platformen, og at de *har kendskab* til indholdet. Det har den konsekvens, at de sociale medier kan idømmes et medansvar for det ulovlige indhold og den kriminelle adfærd. Facebook erkender nu et ansvar for ulovligt indhold på platformen, og har etableret et Oversight Board (tilsynsråd) som skal behandle ulovligt indhold mhp. fjernelse. EU vedtog i 2018 Persondataforordningen. Forordningen bevarer borgerens ret til at få irrelevante oplysninger fjernet fra internettet, jf. artikel 17. Derudover opfordrer EU til, at de sociale medier anvender specielfiltre til udskillelsen af lovligt og ulovligt indhold.

Endvidere bærer lovgiver et ansvar, da de skal tage stilling til de sociale mediers ansvar og foretage en regulering på området. Politiet skal reagere hurtigere på anmeldelser om seksuelle krænkelse på internettet for at opnå den mest effektive fjernelse af materialet. Hertil kommer brugerne, som er ansvarlig for, at det indhold der deles er lovligt; samtidig skal der udvises pli og sund online-skepsis. Ikke mindst skal forældre tage ansvar for deres børn og unge på internettet.

Paraplyorganisationen Digitalt Ansvar anbefaler at regeringen ansætter en digital ombudsmand, der fører kontrol med de sociale medier ift. overholdelse af lovgivningen

og sikring af beskyttelsen af brugerne mod ulovligt indhold. Ombudsmandsinstitutionen skal ligeledes have en rådgivende funktion med bemyndigelse til at udtale kritik om forholdene på medieplatformen over for det sociale medie, og om forholdene på de sociale medier generelt. Som det kendes fra Folketingets Ombudsmand skal den digitale ombudsmand kunne tage sager op af egen drift, således at det ikke kun er de borgere, der klager over ulovligt indhold, der får deres sag til undersøgelse. Undertegnede foreslår i forlængelse heraf, at det bliver et krav, at når der installeres en internetforbindelse i et privat hjem skal husstanden igennem et kursusforløb i digital dannelse og lovlige adfærd på internettet. Vi har alle et ansvar for, at de sociale medier bliver et rart sted at være- akkurat som vi har det i det fysiske rum.



## LITTERATURLISTE MED FORKORTELSER

- KMT Speciel del Toftegaard Nielsen, Gorm, Thomas Elholm, and Morten Niels Jakobsen. 2017 *Kommenteret straffelov: Speciel del.*
- KMT Alm. del Alm. del. (Toftegaard Nielsen, Gorm, Thomas Elholm, and Morten Niels Jakobsen. 2019. *Kommenteret straffelov: Almindelig del.*)
- BP Blume, Peter. 2016. *Retssystemet og juridisk metode.* DJØF/Jurist- og Økonomforbundets Forlag.
- DSS Bechmann Christensen, Malene. 2008. *Det strafferetlige samtykke: afgrænsningen af samtykkets virkemåde.* Kbh: Jurist- og Økonomforbundet.
- DSL Baumbach, Trine. 2009. *Det strafferetlige legalitetsprincip: hjemmel og fortolkning.* Jurist- og Økonomforbundet
- KMT EUC Christoffersen, Jonas. 2018. *EU's Charter om grundlæggende rettigheder med kommentarer.* Jurist- og Økonomforbundets Forlag.
- RRR Evald, Jens, og Sten Schaumburg-Müller. 2009. *Retsfilosofi, retsvidenskab og retskildelære.* Kbh: Jurist- og Økonomforbundet
- EMRKP Kjølbro, Jon Fridrik. 2017. *Den Europæiske Menneskerettighedskonvention: for praktikere.* København: Jurist- og Økonomforbundet.
- EHLK Plesner Mathiasen, Jakob, Niels Bo Jørgensen, and Johan Schlüter. 2009. *E-handelsloven med kommentarer.* Jurist- og Økonomforbundet.
- KMT EHL Plesner Mathiasen, Jakob, Niels Bo Jørgensen, and Johan Schlüter. 2009. *E-handelsloven med kommentarer.* Jurist- og Økonomforbundet.
- RJE Rytter, Jens Elo. 2019. *Individets grundlæggende rettigheder.* Kbh: Karnov Group.
- TNG Toftegaard Nielsen, Gorm, and Lasse Lund Madsen. 2019. *Strafferet 1: ansvaret.* Kbh: Djøf Forlag
- UH Udsen, Henrik. 2019. *IT-ret.* Kbh: Ex Tuto.
- WK Waaben, Knud, and Lars Bo Langsted. 2015. *Strafferettens almindelige del: ansvarslæren.* Kbh: Karnov Group

## ARTIKLER

*Analyse af de sociale mediers ansvar* (Digitalt Ansvar, august 2019) Professor Sten Schaumburg-Müller og næstformand Ask Hesby Krogh (Professor SSM og AHK)

*Anbefalinger om bedre beskyttelse på sociale medier* af Professor Sten Schaumburg-Müller m.fl.

*100 unge sigtet for at dele sex-video- hvorfor slipper Facebook* (Djøfbladet online artikel 14.6 2018) Helle Baagø

*Til forsvar for en god regulering af sociale medier* (Holder det i byretten online artikel) af Professor Sten Schaumburg-Müller (Professor SSM)

*Bør sociale medier forpligtes til at bringe lovlige indlæg* (Holder det i byretten online artikel) af professor Steen Schaumburg-Müller (professor SSM)

*Strafansvar for indholdet af onlinemedier - Om formidleransvar for medier, der ikke er omfattet af medieansvarsloven* (U2018B.113) af Steen Schaumburg-Müller (professor SSM)

*Gælder straffelovens bestemmelser om æreskrænkelser* (U2002B.118) af Professor Steen Schaumburg-Müller,

*A Parent's Guide to SnapChat* by SnapChat Support

*Når digitale platforme skal begrænse ytringsfriheden* faktaark 2019 (Institut for Menneskerettigheder)

## DOMMESREGISTER

- TfK2020.168
- TfK2019.476
- TfK2017.476/2
- TfK2016.1312
- TfK2005.712
  
- U2019.1232 H
- U2018.567 H
- U2015.2561 H
- U1999.177 V
- Söderman mod Sverige no. 5786/08 12.nov 2013
- Retten i Hjørring dom afsagt 2. februar 2009

- Lingens mod Østrig, dom af 8. juli 1986
- Google Spain sag C-131/12, 13. maj 2014
- eBay-sagen, sag C-324/09
- Google AdWords forenede sager C236/-C238/08
- YouTube/Google vs. Viacom sag no.07 civ. 2103 juni 2010 (afgjort ved amerikansk domstol)

## NATIONALE RETSKILDER

### LOVE

- Straffeloven
- E-handelsloven og E-handels direktivet

### FORARBEJDER MED FORKORTELSER

- LFF 2018-10-03 nr. 20
- LFF 2017-12-06 nr.115
- L 2018- 12-27 nr. 1719
- L 2018-04-10 nr.257
- Straffelovrådets kommissionsbetænkning 2017 nr. 1563 (KBET nr. 1563)
- Straffelovrådets kommissionsbetænkning 2012 nr. 1534 (KBET nr. 1534)
- Straffelovrådets kommissionsbetænkning 2012 nr. 1531 (KBET nr. 1531)
- Ytringsfrihedskommissionen betænkning nr. 1573 2.del og 1.del 2020 (YBET + nr.+ del)
- Rigsadvokatens meddelelse 2019-01-01 nr.9054

### INTERNATIONALRET

- Menneskerettighedskonventionen 1950
- EU's Charter om Grundlæggende Rettigheder 2000
- Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/31, 8. juni 2000

### BESØGTE WEBSITES

<https://www.statista.com/statistics/248769/age-distribution-of-worldwide-instagram-users/>  
<https://www.statista.com/statistics/248769/age-distribution-of-worldwide-instagram-users/>  
<https://www.statista.com/statistics/271633/annual-revenue-of-instagram/>  
<https://www.statista.com/statistics/253577/number-of-monthly-active-instagram-users/>  
<https://www.statista.com/statistics/933948/snapchat-global-user-age-distribution/>  
<https://www.businessinsider.com/google-facebook-news-traffic-chart-2017-5?r=US&IR=T>  
[https://help.instagram.com/1173750949310136/?helpref=hc\\_fnav&bc\[0\]=Hjælp%20til%20Instagram&bc\[1\]=Brug%20af%20Instagram&bc\[2\]=Deling%20af%20billeder%20og%20videoer](https://help.instagram.com/1173750949310136/?helpref=hc_fnav&bc[0]=Hjælp%20til%20Instagram&bc[1]=Brug%20af%20Instagram&bc[2]=Deling%20af%20billeder%20og%20videoer)  
<https://www.statista.com/statistics/376128/facebook-global-user-age-distribution/>

<https://investor.fb.com/investor-news/press-release-details/2020/Facebook-Reports-Fourth-Quarter-and-Full-Year-2019-Results/default.aspx>

<https://digitaltansvar.dk/lovgivning/>

<https://www.youtube.com/intl/da/about/press/>

<https://www.djoefladet.dk/artikler/2018/6/1000-unge-sigtet-for-at-dele-sexvideo-hvorfor-slipper-facebook.aspx?fbclid=IwAR1Fkyk->

[vwlrFhLaUUWJv81FQ\\_weLEeqnlvi6hnn3jddMZpRGgc66QN6By4](https://www.djoefladet.dk/artikler/2018/6/1000-unge-sigtet-for-at-dele-sexvideo-hvorfor-slipper-facebook.aspx?fbclid=IwAR1Fkyk-vwlrFhLaUUWJv81FQ_weLEeqnlvi6hnn3jddMZpRGgc66QN6By4)

<https://politiken.dk/kultur/medier/art7289355/Burde-være-fjernet-siger-rådgivningslinje>

<https://www.information.dk/telegram/2020/05/thorning-faar-plads-toppen-facebooks-tilsynsraad>

<https://www.mm.dk/tjekdet/artikel/helle-thorning-schmidt-bliver-medlem-af-facebooks-nye-hoejesteret>

<https://www.information.dk/telegram/2020/05/thorning-faar-plads-toppen-facebooks-tilsynsraad>